
TE MELDEN 't HEIL VAN
ZIJN GERECHTIGHEID

Inhoud:

Buiten Jezus is geen leven

en

De stem der ouden

TER INLEIDING.

In deze uitgave vindt u een eenvoudige en Woordgebonden verhandeling voorgedragen van twee onderscheidenlijke thema's, namelijk: "Buiten Jezus is geen leven" en daarop volgend: "De stem der ouden".

In het eerste onderwerp zien we verklaart de wedergeboorte, oftewel: de geestelijke herschepping, terwijl in het tweede onderwerp, meer de vrucht van de nieuwe geboorte u wordt voorgesteld, namelijk: de heiliging des levens.

Vooraf ook mededeling gedaan, dat we in het weerleggen van Schriftuurvreemde leerstellingen, ons vrijwel geheel hebben gebaseerd op het Woord van God, zodat niet gevreesd hoeft te worden, door onze brochure in een doolhof van citaten te worden geleid, inclusief het gevaar, dat meer van de mens en het menselijke wordt geïntroduceerd, dan wel van Jezus geleerd.

Ten laatste een woord van onderricht: lees en herlees, en dit gepaard met toetsing aan de Heilige Schriftuur, en laat in deze (in figuurlijke zin) uw te huis blijven weinig zijn. En het believe de Heere, in deze, door Hem verordineerde weg van onderzoek, Zich als die meerdere Boaz en Lossar, komen weg te schenken.

Oud-Beijerland, 1 augustus 1985.

De schrijver.

BUITEN JEZUS IS GEEN LEVEN.

*Die den Zoon heeft, die heeft het leven;
die den Zoon van God **niet heeft**, die
heeft het leven niet. 1 Joh. 5 vers 12.*

Zonder twijfel is voor de meeste onzer de boven geciteerde dichtregel een welbekende klank, en wordt deze evenzeer door velen erkend als de wezenlijke inhoud van de ware christelijke religie.

Evenwel, hoe grif dit wordt beleden en toegestemd, nochtans is er geen waarheid die zo gekrenkt en heimelijk bestreden wordt, als die in het door ons gebezigde opschrift is uitgedrukt.

Dat dit geen loze woorden zijn, nog een aangelegenheid, die zich uitsluitend binnen de regio van het remonstrantisme doet gelden, willen we langs deze weg u trachten aan te tonen, met daaraan verbonden een Schriftgetrouwe weerlegging van onze zijde.

Om tot het voorgestelde doel te komen, is het nuttig u vooraf in kennis te stellen van een gebeuren, dat middellijkerwijs als aanleiding kan worden aangemerkt, van dit opponerend geschrift.

Bij het lezen van één van de vele kerkelijke weekbladen, die ons land rijk is, werd onze aandacht in het bijzonder bepaald bij een daarin opgenomen verhandeling over Jesaja 54 vers 1. De voormelde tekst luidt aldus: "Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaar hebt; maak geschal met vrolijk gezang,

en juich, die geen barensood gehad hebt; want de kinderen der eenzame zijn meer, dan de kinderen der getrouwde, zegt de Heere”.

Tot dusver de letterlijke weergave van Jesaja 54 vers 1. Na een kort inleidend woord van de auteur over genoemde tekst, werd door hem daarover de volgende exegetische voordragen: Deze onvruchtbare, die niet gebaard heeft, is een ziel, die nog onder de dienstbaarheid der wet is verkerende, en in eigengerechtigheid (werken der wet) zoekt gezaligd te worden, en daartoe tot volstreekte onvruchtbaarheid is gedoemd. Als een eenzame gaan ze over de wereld, die nog geen man hebben. Ze zijn nog aan de wet verbonden. Maar de wet doet ze niet vruchtbaar zijn. Dan kan men niet anders dan de dood bij zich vinden.

Ziehier aand. lezer, een summier weergave u voorgesteld van des auteurs exegetische over de tekstwoorden ons vermeld in Jesaja 54 vers 1.

Naar aanleiding van deze tekstverklaring werd in een attenderend schrijven de auteur er op gewezen, dat de voormelde exegetische niet strookt met de wezenlijke geestelijke inhoud van deze Jesaja-tekst, daar immers de opwekking, waarvan deze profetische woorden komen te spreken, niet gedaan wordt aan een dienstbare, levende onder de wet, maar aan een vrijgekochte des Heeren, levende onder de genade; hetwelk dan ook het verdere gedeelte van dit Jesaja-hoofdstuk duidelijk te kennen geeft.

Dit ons oordeel zien we nog versterkt door het feit, dat ook de Apostel Paulus, dezelfde bemoedigende woorden van Jesaja komt te gebruiken, om de zwak gelovige Galaten; die naar des Apostels woord, begonnen waren met den Geest, (prediking des geloofs) om te willen voleindigen in het vlees; (werken der wet) wederom in het rechte Evangelie-spoor te leiden.

Diensvolgens werd de auteur aangeraden hierover de kant-

tekening te raadplegen, alsook de kostelijke verklaring over deze Jesaja-tekst van Maarten Luther, in zijn verhandeling van Paulus' brief aan de Galaten, oftewel "Het rechtvaardigend geloof".

Het voormelde voorval, inclusief het schrijven, was voor ons een reeds vergeten aangelegenheid, en had dit ook gebleven, ware het niet, dat een familielid, die van één en ander kennis droeg, ons attendeerde op een artikel, waarvan mocht worden aangenomen een antwoord te zijn op desbetreffend schrijven.

Was in eerste instantie ons voornemen het artikel zonder enige reactie onzerzijds te laten passeren, echter vanwege de waarheid-krenkende inhoud, alsmede t.o.v. het ambt aller gelovigen, was het ons niet mogelijk daarin te berusten; hetgeen we met destemmeer vrijmoedigheid mochten doen, aangezien de auteur, zij het indirect, te kennen gaf, om ons nader te willen verklaren; waaraan we in deze weg, bereids gehoor komen te geven.

Welaan waarde lezer, dat het ons moge vergunt worden, aan dit gewichtvol onderwerp, een zodanige aandacht te schenken, dat het kwame te strekken tot onze lering en geestelijk welvaren.

Nadat we van des auteurs artikel goede nota genomen hadden, en deszelfs inhoud getoetst aan Gods Woord; kon ons oordeel niet anders zijn dan: incompleet, onschriftmatig, en deswege verre van de waarheid dienende. Dienaangaande mogen we een parallel trekken tussen het antwoord van de auteur, en dat van Ahimaäs aan David, op diens vraag: "Is het wel met de jongeling, met Absalom? waarop geveinsdelijk werd geantwoord: "Ik zag een groot rumoer, maar ik weet niet wat".

Laat ons nu trachten, aan de hand van de Heilige Schrift, en dit met gebruikmaking daarbij van de kanttekening, het Schrift-strijdige van des auteurs antwoord, u aan te tonen.

Het eerste waartoe het antwoord ons noopt, is het weerleggen van zijn exegese over Jesaja 54 vers 1.

Beginnen we met er op te wijzen, dat de inhoud van het geschil is te reduceren tot de vraag: is de onvruchtbare, ons voorgesteld in Jesaja 54, een persoon (volk) onder de wet of onder de genade?

Zoals reeds is vermeld, werd tot staving van ons standpunt, verwezen naar twee klare bronnen, namelijk: de kanttekening, en Luther, in zijn verhandeling van Paulus' brief aan de Galaten.

Beginnen we het eerst met het citeren van de kanttekening, die we aantreffen bij Jesaja 54 vers 1.

Hierbij beperken we ons tot de eerste acht tekstwoorden, waarin per definitie het geschilpunt is gelegen, en aldus luiden: "Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt". Merken we hierbij op, dat deze enkele woorden met een drievoudige kanttekening zijn voorzien, en als zodanig een klaar bewijs, dat de kanttekenaren de noodzaak hebben onderkend, van een meervoudige en gesepareerde verklaring; ter bewijsvoering aan wie deze profetische opwekking wordt gedaan.

Bij de eerste twee woorden: "Zing vrolijk", vinden we deze kanttekening geplaatst: Hier spreekt de Profeet de gemeente der gelovigen aan, die leven zouden ten tijde als het Evangelie zou beginnen gepredikt te worden, gelijk af te leiden is uit Galaten 4 vers 27. De daarop volgende woorden: "Gij onvruchtbare", verklaart de kanttekening aldus: Alzo noemt de Profeet de ware Kerk, die in de wereld was, toen Christus in het vlees verschenen is, vanwege het geringe aantal gelovigen. Ten laatste de woorden: "Die niet gebaard hebt", daarvan wordt gezegd, dat is: weinig kinderen gebaard, te weten, kinderen Gods.

Aan de lezer; wie moet niet, op grond van de geciteerde kanttekening, erkennen, dat hier de Profeet het erfdeel des

Heeren komt aan te spreken, en geenszins degene, die buiten deze gezegende staat verkeren. Hoe onschriftuurlijk is dan ook de verklaring van de auteur te noemen, wanneer we deze vergelijken met die van de kanttekening.

Laat ons nu in de tweede plaats bezien, welke verklaring ons de gezegende reformator Luther, van deze Jesaja-tekst; als een onwaardeerbare handleiding; heeft achtergelaten, zoals we die aantreffen in zijn leerboek "Het rechtvaardigend geloof".

Van dit uitnemend werk getuigd Bunyan het volgende: ik stel dit boek van Maarten Luther over de Galaten, uitgezonderd de Heilige Schrift) boven alle boeken, die ik ooit gezien heb, als het meest bekwaam voor een gewonde consciëntie. In het raadplegen van Luthers leerboek, zullen we ons niet beperken tot het gebruikmaken van enige ons dienstig voorkomende citaten alleen, doch ook een gedeelte van Luthers verhandeling u voordragen, waarin gehandeld wordt over de dienstbaarheid der wet, en die der vrijheid des Evangeliums; waarvan de Apostel Paulus, in de Galatenbrief, sprekende over de dienstbaarheid der wet, komt te betuigen: "Want zovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder de vloek; en aangaande die der vrijheid des Evangeliums, daarvan zegt hij: "Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zo zijt gij niet onder de wet" (Gal. 5 vers 18). Tot meerdere verduidelijking nog het volgende vooraf. Het door ons overgenomen gedeelte bevat achtereenvolgens: Galaten 4 vers 25, dat ons verklaart: de dienstbare Hagar. In het daarop volgende tekstvers vinden we (door de kracht der Goddelijke belofte barend) de vrije Sara voorgesteld; terwijl in Gal. 4 vers 27, zijnde dezelfde tekstwoorden van Jesaja 54 vers 1, ons door Paulus, de Gemeente van Christus, in haar kruisdragend leven wordt uitgebeeld, daarvan getuigende: "Doch gelijkerwijs toen, die naar het vlees geboren was, vervolgde degene, die naar den Geest geboren was,

alzo ook nu"; waarvan hij elders getuigd: "Wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wil, opdat het leven van Jezus, in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden". We kunnen niet nalaten; vooruitlopend op ons uittreksel uit Luthers boek, in het bijzonder te wijzen op een kostelijke analogie, die we aantreffen in zijn verklaring van Gal. 4 vers 27, zijnde dezelfde woorden van Jesaja 54 vers 1, ("Wees vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt") waaraan Luther deze uitspraak ontleent: Die wel een Brudegom zou hebben, indien de Brudegom voor haar niet gedood was.

Met welk een geheiligd licht komt deze Daniël (naamgeving van de voetnootschrijver) het standeijk leven van het Sion Gods hier uit te beelden.

Hier zien we zinnebeeldig de Gemeente Christi voorgesteld als Weeskerk en dat naar de Schrift. Oud-Testamentisch vinden we dit verklaard in de woorden van de Profeet Hoséa, waar geschreven staat: "Immers zal een wees bij U ontfermd worden"; en Nieuw-Testamentisch in het woord van de Heere Jezus, zeggende tot Zijn discipelen: "Ik zal u geen wezen laten, Ik kom weder tot u".

Keren we na dit korte intermezzo weer terug tot onze verhandeling, en zetten we ons thans neder om te luisteren en onderwezen te worden door die trouwe en strijdbare held, onze begenadigde reformator, Maarten Luther, aangezien hij in dit kostelijk leerboek nog spreekt nadat hij gestorven is. De Heere richtte en schikke onze geest, door de hulp van Zijnen Geest, tot aller zegening. Het woord dus aan Luther, zoals wij hem mogen beluisteren in zijn onwaardbaar werk, "Het rechtvaardigend geloof".

Het is een wonderlijke zaak, zegt de Apostel Paulus: die vruchtbaar geweest is, zal onvruchtbaar zijn, en de onvruchtbare, vruchtbaar. Zo ook, die sterk, verzadigd, levend, rechtvaardig (te weten, in hun eigen ogen) vermogend en rijk

waren, deze zullen zwak, arm, de dood onderworpen zondaars, vervloekt, behoeftig en eerloos zijn; en daarentegen zullen de zwakken en hongerigen, sterk en verzadigd worden. Door deze voorzegging van de Profeet Jesaja, toont de Apostel Paulus, het onderscheid aan tussen Hagar en Sara, dat is tussen de wet en het Evangelie. De wet als man van de vruchtbare, brengt zeervele kinderen voort; want de mensen van allerlei leeftijd; niet alleen onkundigen, maar zelfs de allerwijste en burgerlijk geschikste, dat is het gehele menselijk geslacht; uitgezonderd de begenadigde; zien nog erkennen een andere gerechtigheid dan die der wet.

Daarom, indien zij de wet navolgen, en uitwendige werken doen, menen zij rechtvaardig te zijn. Doch ofschoon deze vruchtbaar zijn, en vele navolgers hebben, en in hun eigen gerechtigheid bloeien; zijn ze evenwel geen vrije, maar dienstknechten, omdat ze kinderen van Hagar zijn, die tot dienstbaarheid baart; en indien zij dienstbare zijn, zullen zij niet delen in de erfenis, maar het huis uitgeworpen worden.

Want de dienstknechten blijven niet voor altijd in het huis. Ja, zij zijn reeds buiten geworpen uit het koninkrijk der genade en der vrijheid. Want hij, die niet gelooft, is nu al veroordeeld.

Dus blijven zij onder de vloek der wet, zonde en dood, onder de macht des satans, toorn en oordeel Gods. Indien nu zelfs de wet, Gode alleen maar dienstbare voortbrengt, dat is: niet rechtvaardigd, doch slechts aanklaagt, veroordeelt en de gewetens tot wanhoop brengt; hoe, zo vraag ik u, zouden toch de wetten van de Paus rechtvaardigen, die niet anders dan leringen der duivelen zijn.

Dus al wie onderwijzen en aandringen, hetzij op de wet Gods, hetzij op menselijke instellingen, als noodzakelijk tot de gerechtigheid voor God, doen wezenlijk niet anders dan dienstbare voortbrengen.

En toch worden dergelijke leraars voor de allerbeste ge-

houden, zij behalen de toejuichingen der wereld, en zijn vruchtbare moeders, want zij hebben oneindig veel volgelingen. Aangezien de menselijke rede niet begrijpt, wat het geloof en de ware godsvrucht is, daarom verwaarloost en veracht zij die, en is van nature vatbaar voor bijgeloof en schijnheiligheid, oftewel voor de gerechtigheid der werken; en omdat zij hoog schittert en bloeit, is zij de machtigste keizerin van de ganse aardbodem. Derhalve brengen zij, die de gerechtigheid der werken uit de wet leren, vele kinderen voort, die in schijn wel de meest vrije kinderen zijn, maar in het geweten, dienstknechten der zonde zijn, en daartoe moeten zij uit het huis gedreven en veroordeeld worden. Daarentegen schijnt de vrije Sara, dat is: de ware Kerk, onvruchtbaar te zijn; omdat het Evangelie, dat het woord des kruises is; niet zo schittert als de leer van de wet en eigen werken, en daarom weinig leerlingen trekt.

De vrije Sara heeft maar weinig kinderen die haar aanhangen. Vandaar, dat de goddelozen er vast van overtuigd zijn, dat de Kerk met haar leer van vrije genade niet lang kan stand houden.

De joden waren ten volle overtuigd; en door hun eigen waanwijsheid en beginsel van verharding verzekerd; dat, de door de Apostelen gestichte Kerk, binnen afzienbare tijd zou instorten, die men met de hatelijke naam "sekte" plachten te noemen. Want zo spreken zij tot Paulus: Want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt. Zo ook heden ten dage onze tegenstanders, hoe dikwijls hebben zij zich, vraag ik u, in hun ijdele hoop bedrogen bevonden, wanneer zij zich nu eens op deze, dan weer op gene tijd er op verhieven, dat we onderdrukt en uitgedelgd zouden worden. Zo kunnen ons de vijanden wel onderdrukken, maar het Woord des Heeren zal in eeuwigheid stand houden.

Ofschoon dus de Kerk van Christus onvruchtbaar en verlaten, zwak en veracht schijnt, en van buiten vervolging

ondergaat, alsook moet aanhoren, dat haar leer ketters is; toch is zij alleen vruchtbaar voor Gods aangezicht; daar zij door de bediening des Woords vele kinderen voortbrengt, die erfgenaam zijn van de eeuwige Gerechtigheid en het Leven. En hoewel zij van buiten vervolging dulden moet, maar in den Geest (van binnen) volkomen vrij is, is zij in haar Hoofd meer dan overwinnaar. De Profeet geeft dus toe, (Jesaja 54 vers 1) dat de Kerk in een treurige toestand verkeert; anders zou hij haar niet tot blijdschap aansporen. Hij geeft toe, dat zij onvruchtbaar is voor de wereld. Anders zou hij haar niet de onvruchtbare en verlatene noemen, die niet baart; maar voor God, zegt hij, is zij vruchtbaar. En daarom beveelt hij haar om vrolijk te zijn, alsof hij zei: "Gij verlatene, en onvruchtbare, hebt weliswaar niet de wet tot uw man, en bijgevolg ook geen kinderen"; maar nochtans: "wees vrolijk", omdat, ook al zijt gij zonder de wet als man, als een verlaten huwbare maagd, (want hij wil haar geen weduwe noemen) die wel een Bruidegom zou hebben, indien de Bruidegom voor haar niet gedood was: Gij, zeg ik, eenzame en van de man, de wet, verlatene, en niet het huwelijk met de wet onderworpen, zult een moeder zijn van zeer veel kinderen. Daarom is de ware Kerk geheel en al zonder de wet: namelijk, voor zover zulks het geweten betreft; en daarom schijnt zij in het oog der wereld een verlatene te zijn.

Maar hoezeer zij voor het uitwendige onvruchtbaar is, zonder wet en werken, toch is zij voor God vruchtbaar. Waardoor? Niet door de wet als man, maar door het Woord en de Geest van Christus, die door het Evangelie geschonken wordt en alzo ontvangt zij, baart zij, en brengt zij haar kinderen groot. Door deze zinnebeeldige voorstelling toont Paulus dus zeer duidelijk en klaar het onderscheid tussen wet en Evangelie aan. In de eerste plaats, wanneer hij Hagar het oude Verbond, en Sara het nieuwe Verbond noemt. Vervolgens, wanneer hij de één dienstbare, en de andere één vrije noemt. Alsook,

wanneer hij zegt, dat de getrouwde en vruchtbare verzwakt wordt, en haar met haar kinderen het huis uitwerpt; daarentegen, dat de onvruchtbare en verlatene, vruchtbaar zal zijn, en menigvuldige kinderen zal voortbrengen, en dat zij erven zullen.

Dit zijn de wezenlijke verschillen tussen het volk des geloofs en die der wet. Het volk des geloofs heeft de wet niet tot haar man; is niet dienstbaar, is niet voortgekomen uit de moeder Jeruzalem, dat nu is; maar heeft de belofte Gods.

Het is een vrij volk, en wordt geboren uit de vrije Sara. Hij onderscheidt dús het geestelijke volk des nieuwe Verbonds van het volk der wet, wanneer hij zegt, dat het niet afkomstig is van de getrouwde Hagar, maar van de vrije Sara, die met de wet niet van doen heeft. En hierdoor heeft hij het volk des geloofs ver boven de wet en buiten dezelve gesteld. Indien nu het volk des geloofs boven en buiten de wet is, dan wordt het niet door de wet en de werken gerechtvaardigd, maar alleen door de geestelijke geboorte, die niet anders is dan het geloof.

Zoals nu het volk van de genade, de wet niet heeft, of kan hebben; zo heeft het volk van de wet ook de genade niet, noch kan die hebben. Omdat het onmogelijk is, dat de wet en de genade tegelijk bestaan. We moeten dus of door het geloof gerechtvaardigd worden en de gerechtigheid der wet loslaten; of door de wet, de genade en de gerechtigheid des geloofs verliezen. Doch het is een schandelijk en ongelukkig verlies, wanneer wij met loslating van de genade de wet vasthouden; daarentegen is het een gelukkig en heilzaam verlies, wanneer wij met verlating van de wet de genade vasthouden. Wij doen ons uiterste best, (omdat wij zien dat Paulus dit met de hoogste nauwgezetheid gedaan heeft) om klaar het onderscheid tussen Wet en Evangelie aan te tonen, hetgeen zeer licht valt, voorzover het de woorden zelf betreft. Want wie ziet niet in, dat Hagar Sara niet is, en Sara

Hagar niet? Alsook, dat Ismaël niet is of heeft, hetgeen Izaäk is of heeft? Deze dingen kunnen gemakkelijk onderscheiden worden. Maar in ernstige angsten en benauwdheid, wanneer de consciëntie met het oordeel Gods te worstelen heeft, om dan met een vast vertrouwen te kunnen zeggen: "Ik ben geen zoon van Hagar, maar van Sara", dat wil zeggen, de wet raakt mij in het geheel niet, omdat Sara mijn moeder is, die geen dienstbaren, maar vrijen voortbrengt; dit is meer dan hoogst moeilijk.

De Apostel Paulus heeft dus met het getuigenis van Jesaja 54 vers 1, dit bewezen, dat Sara, dat is de Kerk, de ware moeder is, die vrijen en erfgenamen voortbrengt. Daarentegen Hagar wel vele kinderen voortbrengt, maar dienstbare, die het huis uitgeworpen moeten worden.

Dus zijn deze woorden vol van vertroosting, om de onvruchtbare en verlatene te verblijden, die volgens de wet verachtelijk en dus beklagenswaardig was. Want de onvruchtbaren waren volgens de wet vervloekt, en daarom in verachting; zoals ons is vermeld hoe ook Hagar (de wet) haar vrije en Evangelische vrouw Sara, bespote. Genesis 16 vers 4.

Maar de Heilige Geest veranderd dit vonnis, en verklaart de onvruchtbare gezegend en daarentegen de vruchtbare en die kinderen voortbrengt, vervloekt; wanneer Hij zegt: "Wees vrolijk, gij onvruchtbare, want de kinderen der eenzame zijn meer, dan dergene die den man heeft".

Hoezeer dus Sara, dat is de Kerk, voor de wereld verlaten en onvruchtbaar mocht schijnen; daar zij de gerechtigheid der wet en die der werken niet bezit; toch is zij voor God, naar het getuigenis van de Profeet, een zeer vruchtbare moeder van talloze kinderen.

Daarentegen, hoezeer voor het uiterlijk Hagar zeer vruchtbaar is, en vele kinderen baart, toch blijft er geen nakomeling over, omdat de kinderen van de dienstbare, tegelijk met hun moeder het huis uitgeworpen worden en zij de erfenis niet

met de kinderen der vrije zullen delen; want, zegt de Schrift: "Drijf deze dienstmaagd en haar zoon uit; want de zoon dezer dienstmaagd zal met mijn zoon, met Izaäk, niet erven".

Tot hiertoe dan ons uittreksel uit het leerboek van Luther, "Het rechtvaardigend geloof", inhoudende de verhandeling over Jesaja 54 vers 1. Hiermede hebben we zowel de verklaring van de kanttekening, als die van Maarten Luther, u voorgesteld.

Waarde lezer, gedachtig aan het Schriftwoord: "In den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan", stellen we nog een derde Woordgebonden verklaring u voor aandacht. Hiertoe merken we vooraf op het feit, hoe Jesaja 54 vers 1, ons spreekt van Gods belofte aan de onvruchtbare. Van deze belofte; zoals van alle anderen; onderwijst ons de Apostel Paulus in de Korinthebrief: "Want zovele belofte Gods als er Zijn, die zijn in Hem ja en zijn in Hem Amen". Bij deze tekstwoorden vinden we de volgende kanttekening geplaatst: omdat God in het Nieuwe Verbond geen beloften der zaligheid doet noch volbrengt dan in Christus en door Christus. Ook deze woorden bewijzen ons duidelijk, dat Jesaja 54 vers 1, uit hoofde van haar profetische belofte, alleen kan worden verklaart in het licht van het Verbond der genade, en geenszins vanuit het Verbond der werken.

Hoezeer getuigd dan de tekstverklaring van de auteur, niet te zijn naar de mening des Geestes, maar een vrucht van menselijke, en deswege vleselijke overleggingen. Voor ons is deze exegetische dwaling niet anders te verklaren, dan in het licht van die meerdere en fundamentele dwaling, namelijk: het nieuwe leven te stellen, voordat we door geschonken geloof Christus zijn ingepland, en met Hem verenigd.

Deze puur onbijbelse leer, die geen mens nut doet, maar veeleer de zielen schaadt, is vast te stellen uit des auteurs navolgende uitspraak: Christus is het begin van het nieuwe leven. Maar Hij wordt niet aan het begin van het nieuwe leven

gekend, want het nieuwe leven begint niet met de kennis van Christus. Tot zover de uitspraak van de auteur.

Merken we vooraf hierbij op, dat deze uitspraak wordt geponeerd zonder enig schriftuurlijk bewijs, hetgeen ook ten enenmale onmogelijk is. In het weerleggen van deze neo-Kuyperiaanse leerstelling zullen we ons niet wenden tot Oud-Vaderlijke geschriften, ook niet tot dogmatieken van meer recente data, daar beide noodwendig het stempel dragen van menselijke onvolkomenheid, doch uitsluitend tot het Woord van God, daar het Gode behaagd heeft, aangaande dit hoofd- en leerstuk der christelijke religie, ons een keur van onfeilbare Schriftgegevens te schenken, en dit niet alleen door Zijn Profeten en Apostelen, maar ook, en dit in bijzondere mate, in Zijn Zoon, zoals dat zeer wel vanuit het Johannes Evangelie is vast te stellen, alwaar de Heere Jezus zichzelf op velerlei en onderscheidene wijze heeft komen te openbaren. Laat ons nu een begin maken met het aantonen, hoezeer de leerstelling van de auteur zich kant tegen de Heilige Schrift. Daartoe wille we onze aandacht bepalen bij hetgeen we lezen in Johannes 5 vers 25, waar geschreven staat: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, de ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben zullen leven". In dit tekstwoord onderwijst ons de Heere Christus, dat Hij, als de Opstanding en het Leven, die de dingen die niet zijn, roept alsof ze waren; de geestelijke dode zondaar tot het leven wekt, namelijk: tot het leven des geloofs in Zijn Naam, en alzo deelgenoot van Zijn gerechtigheid; want de Schrift zegt: "rechtvaardigende degene, die uit het geloof van Jezus is".

We treffen bij deze tekstwoorden een viervoudige kanttekening aan, die saamvattend aldus luidt: die uit den dood der zonden opgewekt worden, Hem door het geloof hebben aangenomen, en alzo deel krijgen aan een nieuw geestelijk leven, hetwelk genaamd wordt, de eerste opstanding.

Vervolgens citeren we nog een tweede uitspraak van de Zaligmaker, die ons duidelijk te kennen geeft, dat er buiten Jezus geen leven is, en we opgetekend vinden in 1 Joh. 6 vers 57, waar we lezen: "Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft, en Ik leve door den Vader, alzo die Mij eet, (kant. dat is: die in Mij gelooft) dezelve zal leven door Mij".

Ook deze woorden van de Zaligmaker, geven ons te kennen, dat er geen leven is, dan door het geloof in Hem; waarvan dan ook de Mond der Waarheid getuigt: "Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven". We zullen onze bewijsvoering nog komen aan te vullen met de Schriftwoorden, die we opgetekend vinden in 1 Johannes 5 vers 12, waar geschreven staat: "Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet".

Ook deze Apostolische woorden geven ons duidelijk te kennen, dat er buiten Jezus geen leven is.

Aandachtige lezer, wie moet niet op grond van de voormelde Goddelijke uitspraken, tot de conclusie komen, dat de leerstelling van de auteur: dat Christus niet aan het begin van het nieuwe leven gekend wordt, volkomen strijdig is met de Evangelie-leer van Christus. Naar onze overtuiging, en dit op grond van de Heilige Schrift en die van de praktijk, moet gevreesd worden, dat des auteurs stelling, door velen heimelijk zal worden gebruikt, als een stelling om van elders in te klimmen, in plaats van in te gaan door de Deur der schapen. Ook kunnen we niet nalaten een terechtwijzing te laten horen. De auteur weet zich een getrouw dienaar van het Goddelijke Woord, méér dan die arme leraars, die het permanent hebben over: in Christus zijn, en naar zijn oordeel, niet anders doen, dan hun volgelingen, stenen voor brood geven. We kunnen over deze oordeelvelling zeer kort zijn. Antwoord en raadgeving hierop is: hij wene niet over die arme leraars, doch over zichzelf. Want belangende de prediking van deze leraars, hoe zij ook bekritiseerd moge worden, als zijnde daar-

In overdrachtelijk en doorvloeiende, alhoewel in deze geestelijk overspelige tijd, dit niet al te spoedig dient gezegd te worden, hun prediking is primair: Christocentrisch, stellende het leven in Christus, dat ten enenmale niet gezegd kan worden van des auteurs prediking; getuige de vele schriftuurvreemde uitspraken; waaronder ook deze valt op te luisteren: waar er nieuw leven is gewrocht, gaat het echter wel op de kennis van Christus aan. Ook hier weer die geest der dwaling, door het stellen van nieuw leven, zonder Hem te kennen, "Wien te kennen het leven is". De waarheid van deze woorden, vinden we o.a. bevestigd in de woorden, die we opgetekend vinden in het Spreukenboek, waar geschreven staat: "Want die Mij vindt, vindt het Leven, en trekt een welgevallen van den Heere".

Ook deze woorden onderwijzen ons zonneklaar, dat er geen leven is buiten Hem, ook geen leven in het zoeken naar Hem, doch alleen in het vinden van Hem. Hoezeer getuigd dan het stellen van nieuw leven, zonder Christus door het geloof te zijn ingeplant, van geestelijke blindheid, inclusief het feit, dat voormelde leerstelling inhoudelijk resulteert in het onttrekken van die kostelijke prijs, welke Christus betaald heeft voor Zijn verworven borg-gerechtigheid.

En deze a-christelijke leer verslaat heden ten dage zijn tienduizenden. Doch er is meer; want de dwaling is een zeer vruchtbare moeder van een talrijk kroost.

We lezen verder van de hand van de auteur o.a.: In de wedergeboorte plant de Heere geloof in het hart, maar men krijgt dan eerst geloof in de wet, en daarna pas in het Evangelie. Het ware geloof brengt de zondaar niet dadelijk tot de kennis van Christus.

Ook deze uitspraak is in tegenspraak met hetgeen de Heilige Schrift ons leert inzake: wet en Evangelie, geloof en wedergeboorte.

Laat ons allereerst onze aandacht komen te bepalen bij de

voormelde zinsnede: maar men krijgt dan eerst geloof in de wet.

We lezen in Paulus brief aan de Galaten: "Doch de wet is niet uit het geloof, maar de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven". Uit deze woorden blijkt duidelijk dat Paulus, in het stuk van het rechtvaardigend geloof, de wet geheel terzijde stelt; dat ook blijkt uit Galaten 5 vers 4, waar hij zegt: "Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden".

We hopen in het verdere van onze verhandeling in bijbels-bevindelijke zin, hierop nog terug te komen.

Verder merken we op, dat hetgeen door de auteur wordt geponeerd, aangaande geloof en wedergeboorte, met niet één Schriftwoord wordt bewezen nog ondersteund. Dit nu is, zoals reeds is opgemerkt, een volstreekte onmogelijkheid. Al 's mensen vleeselijk gemul, om wet en Evangelie te vermengen, door wettische boetvaardigheid, zondebesef en schuldgevoel, te houden voor een beginsel van nieuw leven en wedergeboorte, loopt stuk op het Goddelijke Woord: "Ik heb hulp besteld bij een held"; en wederom: "Deze in Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb: hoort Hem".

In het stuk van de wedergeboorte, dat niet anders is, dan het rechtvaardigend geloof in Christus, (hier citeren we de verklaring van Luther) en waarvan de Apostel Johannes, in zijn zendbrief komt te getuigen, "Een iegelijk, die gelooft, dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren"; is ten enenmale onmogelijk, dat de wet en de genade des geloofs te samen gaan; daar de Schrift zegt: "Want zovelen er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek", Gal. 3 vers 10.

Een wedergeboorte, zoals wordt voorgestaan door de auteur, te zeggen: buiten de genadige kennis van- en geloof in Christus Jezus, is een geestes product van de mens, en niet des Heiligen Geestes, ergo, een wedergeboorte waarover de

duivel zich niet vergramt, de hemel zich niet verblijdt, die de ziel niet verlost van het verderf, en Christus niet verheerlijkt, maar verongelijkt.

Om de waarheid van ons oordeel betreffende het stuk van wedergeboorte en geloof te bevestigen, zullen we ons hiertoe bepalen bij hetgeen de Mond der Waarheid, Christus Zelf, ons dienaangaande leert, hetgeen we vermeld vinden in het Johannes Evangelie, in des Zaligmakers gesprek met Nicodemus.

In deze onderwijzing van de Heere Jezus, treffen we twee uitspraken aan, belangende onzer zielen zaligheid. De eerste, die van de wedergeboorte en vervolgens die van het geloof. Aangaande die der wedergeboorte, daarvan spreekt de Heere Jezus aldus: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u; Tenzij iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien"; daarbij gevende een nadere verklaring, waarin deze nieuwe geboorte bestaat, namelijk: uit water en geest; waarvan de betekende zaak is: de afwassing van de zonden, de verlossing van de aangeboren verdorvenheid, en een nieuw geestelijk leven door de heiligende kracht des Geestes.

Het zijn deze woorden van de Heere Jezus, waardoor Nicodémus' vleeselijk vertrouwen, in zijn vleeselijke geboorte, (Abrahams zaad) en vleeselijke wettische werken, een dodelijke wonde werd toegebracht; om dan na deze ternederwerping, hem het enige middel te verkondigen, om deel te krijgen aan de door de Zaligmaker hem voorgestelde wedergeboorte, namelijk: door het geloof in den Zoon van God, zeggende: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe; want die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; maar die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam des eniggeboren Zoons van God".

Tot hiertoe des Zaligmakers onderwijzing betreffende het leerstuk van de wedergeboorte en des geloofs.

Waarde lezer, merk op en bedenk, waartoe des auteurs leerstelling, te zeggen: een wedergeboorte; zonder geloofs-vereniging met Christus; leidt, wanneer we deze komen te stellen in het licht van des Heeren Jezus uitspraak, u boven vermeld, namelijk deze: "maar die niet gelooft, is alrede veroordeeld". Immers per definitie, houdt de leerstelling van de auteur in: wedergeboren te zijn, en tegelijkertijd onder de veroordeling Gods te liggen, ter oorzaak van het feit, niet te geloven in den Naam Zijns Zoons.

Is er een grotere ongerijmheid denkbaar. Wie toch, zo vragen wij u, zal met zulk een misdachtelijke wedergeboorte in het gerichte Gods, kunnen bestaan? Hier geldt voor een iegelijk onzer: "Al wat niet uit het geloof is, dat is zonde".

In aansluiting op het voorafgaande, voegen we hierbij nog een gelijkkluidende getuigenis, namelijk, die van de Apostel Paulus, welke aldus luidt: "Zo dan, indien iemand in Christus is, (kant. dat is: Christus waarlijk kent en met Hem verenigd is) die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden".

In deze tekstwoorden geeft ons de Apostel Paulus duidelijk te kennen, dat degene die niet in Christus is, nog is: een oud schepsel, te zeggen: dood in de misdaden en zonde, en deswege: onverlost, onvernieuwd en onverzoend.

Het is naar aanleiding van voormelde Schriftwoorden, dat we andermaal de vraag stellen: waar toch leert de Heilige Schrift, wettische overtuiging van zonde, gevoel van schuld en beroering der consciëntie, vanwege de overtreding der wet, te houden voor levendmaking; en de gemene werking van de Geest der dienstbaarheid, voor de zaligmakende werking van den Geest des geloofs? We vinden voor deze leer in de ganse Schriftuur geen tittel noch jota ingeruimd. En aangaande de leer der wedergeboorte; waarvan we reeds

één en ander kwamen op te merken; is het daarmee niet evenzeer droevig gesteld? Wat is het anders, "dan de zinnen bederven, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is", door de wedergeboorte; die goddelijk, geestelijk en onverderfelijk is; te veranderen in de gelijkenis van een pas geboren zuigeling, die nog niet tot het verstand gekomen is, om dé vader als zijn vader te kennen. Wij vragen u, leert ons dit de Heilige Schrift?

Bleef de Heere Jezus verborgen voor de blindgeborene, voor de wenende zondares, voor de overspelige Samaritaanse vrouw, voor de boetvaardige moordenaar aan het kruis; en ten laatste; om te besluiten met een collectief voorbeeld; bleef de Heere Christus verborgen voor de pinksterschare, waarvan het Woord vermeld: "En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart"? Hier citeren we de kostelijke verklaring van de kanttekening betr. de woorden: verslagen in het hart; dat is: werden doorstoken, namelijk door het leedwezen hunner zonde aan Hem (Christus) begaan.

Hoezeer zien we ook hier de waarheid gekrenkt, door de wedergeboorte; die uit God is; (Joh. 5 vers 1) te vergelijken met een natuurlijke vleselijke geboorte.

Van zulke allegorese Schrift-uitleggers zegt Calvijn, dat deze de Heilige Schrift veranderen in een walmende lamp.

Laat ons nu een ogenblik stilstaan bij de vraag: waarin bestaat de ware wedergeboorte, oftewel des mensen herschepping; want deze zijn naar de zin der Schriftuur één; hetgeen duidelijk is af te leiden uit de woorden van Paulus, (Efeze 2 vers 10) waar we aldus lezen: "Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken". (kant. de Apostel spreekt hier niet van de eerste schepping, maar van de vernieuwing en wedergeboorte).

In de wedergeboorte zien we een drievoudig genade-werk van Christus ons geopenbaard. Ten eerste: de heilstem van Jezus, waardoor Hij de zondaar uit zijn geestelijke doodslaap

komt op te wekken tot het geestelijke leven. Ten andere: de openbaring van Jezus, zijnde de rechtvaardigheid Gods en deswege Borg en Zaligmaker van zondaren. Ten derde: het geloof van Jezus, tot aanneming van Hem, als de Gave Gods. Aldus de wedergeboorte, oftewel geestelijke herschepping van uitverkoren zondaren, op grond van de Heilige Schrift, in kort begrip u voorgesteld.

Daar we van nature geboren rovers zijn, en dit in het stuk van de godsdienst met een dodelijke arglistigheid; waarop kennelijk de woorden van de Apostel Paulus van toepassing zijn, wanneer hij zegt: "Die van de afgoden een gruwel hebt, berooft gij het heilige"? stellen we hier een schriftuurlijk kenmerk, zijnde de gezegende vrucht van de wederbarende kracht: van Christus stem; van Christus openbaring; en van Christus inkomst door Zijn Geest; dat we verwoord vinden in Salomo's spreuk: "Het zachte woord breekt de beenderen". We vinden in de Heilige Schrift hiervan talrijke voorbeelden beschreven, waar we korthedshalve, bij een tweetal daarvan, onze aandacht zullen bepalen. Het eerste voorbeeld bepaald ons bij Christus' toebrenging van de in overspel levende, en geestelijk blinde (gijlieden aanbidt, wat gij niet weet) Samariitaanse vrouw. Op het woord van Jezus; nadat zij aan haar blindheid en zonde-leven was bekend gemaakt: "Ik ben het, Die met u spreekt"; geworden: van een overspeelster, een verkondigster van Christus Godheid en Zijn gerechtigheid; zeggende: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles, wat ik gedaan heb; is deze niet de Christus"?

Het tweede voorbeeld: de moorddreigende en de discipelen des Heeren vervolgende Paulus. Op het woord van Jezus: "Ik ben Jezus, Dien gij vervolgt. Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan"; geworden: van een briesende leeuw, een bevend en volgzaam schaap: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal".

Aandachtige lezer, hoe duidelijk zien we in voormelde voor-

beelden ons twee bijbelse kenmerken voorgesteld, namelijk: die van zelfkennis, en die van Christus-kennis, welker vrucht zich openbaart in Evangelische boetvaardigheid en het geloof in Jezus.

Betreffende het leerstuk van de wedergeboorte; waar we nimmer te nauwgezet in kunnen handelen; nog deze fundamentele zaak uw aandacht voorgesteld: het geschonken levensbeginsel in de geestelijke nieuwe geboorte, bestaat uit twee delen: a. Ons leven in Christus door het geloof; b. Christus leven in ons door Zijn Geest.

Van dit leven des geloofs en des Geestes, laat Paulus ons het Goddelijk vermaan horen: "en zo iemand zich onttrekt, (door wettische werken; verondersteld nieuw leven; Jezus volgen om den brode; kortom, door alles wat de Persoon des Zaligmakers niet is). Mijn ziel heeft in hem geen behagen".

In onze verdere weerleging van de ziels-schadelijke leerstelling: nieuw leven; zonder Christus door het geloof te zijn ingepland; willen we van de vele schijn- en drogredenen, die in dit leerstuk worden aangevoerd, de meest gevaarlijke, u voor aandacht komen te stellen, namelijk deze: het onschriftuurlijk creëren van een voorondersteld leven, waardoor de uitverkoren zondaar een zodanige bijstandelijke genade verleent wordt, die hem bekwaam maakt om te kunnen voldoen aan die (ingebeelde) voorwaarde van bekering, (die ten enenmale zonder besprenging van het bloed des Middelaars, een bekering is van dode werken) waarop de zaligheid kan worden tegemoet gezien en verkregen.

Het is deze leer, waarvan de Apostel Paulus in de Galatenbrief komt te getuigen, zeggende: "Zo is dan de ergenis des kruises vernietigd"; en Augustinus: Velen achten Christus lief en dierbaar, maar Hem te volgen te zwaar.

Voor we verder gaan, komen we hier eerst de vraag te stellen: Is er dan geen voorbereidend werk of toeleidende weg? Antwoord: ja zeker, "tot de dingen die doden"; waarvan

Paulus komt te spreken, zeggende: "Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou".

Waarde lezer, wat spreekt zulk een leer: van nieuw leven, zonder door het ware geloof Christus te zijn ingelijfd, van een droevige miskenning van het volmaakte borgwerk van Christus; zijnde een borgverdiene, waardoor vijanden met God verzoend, en Goddelozen om niet worden gerechtvaardigd, door het geloof in Zijn Naam.

We stellen hier de vraag: welk een geschiktheid is er in een Gode vijandig en vloekwaardig zondaar; die nog niet door zaligmakend geloof is overgegaan, uit de dood der zonde, in de levens-gerechtigheid van den Zoon van God; anders dan die; welke hem een rechtvaardig voorwerp doet zijn, voor de toorn van God?

Hier geldt, met al hetgeen de mens moge bezitten, de woorden van koning Salomo: "Goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid, maar de gerechtigheid (des Zoons van God) redt van den dood".

Nog een andere conclusie valt uit des auteurs leerstelling te trekken, zij het van meer bevindelijke inslag, namelijk deze: waar het nieuwe leven wordt gesteld, zonder door het geloof Christus deelachtig te zijn, moet noodwendig het bevindelijke leven gezag worden toegekend, boven het gezag van de Heilige Schrift; hetwelk strijdig is met des Apostels onderricht: "niet te gevoelen boven hetgeen geschreven staat".

Dienaangaande merken we het volgende op: dat ware geestelijke bevinding vrucht is van het zaligmakend geloof; waardoor we weten wat ons van God in Christus geschonken is. Deze bevindelijke kennis gaat gepaard met een hartelijke genegenheid, te buigen voor het Woord van God, als het enige richtsnoer des geestelijke levens; daarentegen alle andere bevinding; missende die vrucht; wezenlijk niet anders is: dan een zelf ontstoken vuur, bijwelks sprankelen men zich warmt, en zich kenmerkt in heimelijke ongehoorzaamheid

aan het Evangelie-woord, door hetzelfde te richten en te schikken naar eigen zin en mening, en niet naar die des Geestes. Ten bewijze hiervan, herinneren wij u aan des auteurs exegese over de tekstwoorden van Jesaja 54 vers 1, "Wees vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt, enz."; hoe deze profetische opwekking van Sions Koning, voor Sions treurende; vanwege haar onvruchtbaarheid, wederrechtelijk werd toegepast op degene, die in eigen werken hun gerechtigheid zoeken op te richten.

We kunnen niet anders dan een wee uitspreken, over zulk een schriftuurvreemde uitlegging, waardoor arme zielen er toe verleid worden, met vermeende beloften de eeuwigheid aan te doen, onwetende, dat er geen belofte noch welbehagen Gods is, dan in en door Christus.

Verder zij er op gewezen, wanneer van de zuivere Evangelie-leer wordt afgeweken, stellende het nieuwe leven buiten de geloofs-vereniging met Christus, Die in Zijn Woord ons Zelf heeft onderwezen: "Tenzij gij Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, (kant. dat is: die in Mij gelooft) zo hebt gij geen leven in uzelve"; komt noodwendig in een nog erger dwaling te vervallen, namelijk deze: het historieel geloof, waarvan de Apostel Jacobus verklaart, dat het zowel der mensen, als der duivelen eigen is; hetwelk ook een Agrippa geloof genoemd kan worden; te houden voor, en voor te stellen als het zaligmakend geloof.

Immers lezen we van des auteurs hand o.a. Het ware geloof brengt de zondaar niet dadelijk tot de kennis van Christus. Hier stellen wij de vraag: waar brengt ons het ware geloof dan wel? Brengt het ons, zoals de auteur wil doen geloven, eerst aan de voet van de berg Sinai; waar het volk vrezende en bevende tot de Godsman Mozes zeide: "Spreekt gij met ons, en wij zullen horen, en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven"? Dit kan immers het ware geloof niet zijn; want van dit geloof betuigt de Apostel in zijn brief aan

de Hebreëen: "Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet". Wij nu weten, dat de wet van de schuldige zondaar alleen maar vordert, (betaal mij, wat gij schuldig zijt) en niet één greintje hoop, de schuldige komt te verlenen. Daarom weg met zulk een waarheid-krenkende voorstelling, dat het ware geloof de ziel eerst komt te leiden naar de berg Sinai, voordat ze gebracht wordt tot de kruisheuvel Golgotha.

Laten we ook in deze zaak bezien, waar Paulus, de Apostel des geloofs, het ware geloof komt te stellen; in de wet, of in het Evangelie.

We lezen in Galaten 3 vers 23, "Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden". En in vers 25, "Maar als het geloof gekomen is (kant. dat is Christus, op Wien het geloof ziet) zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester". Kan de Heilige Schrift het nog duidelijker voorstellen? Immers in deze tekstwoorden zien we het geloof als onafscheidelijk met Christus verbonden. Christus als het fundament, en de uitverkorenen als levende stenen door het geloof gebouwd op het fundament Christi. Zo zien we duidelijk in dit Schriftgedeelte, het geloof door Paulus in het Evangelie gesteld, en dat met uitsluiting van de wet.

Aandachtige lezer, zo hebben we u, vanuit het Goddelijke Woord, de ondeugdelijke leerstelling: nieuw leven, buiten de geloofs-vereniging met Christus; in wezen zo oud, als herstellende genade in Christus is geopenbaard geworden; komen voor te stellen, als zijnde hoogten, die zich verheffen tegen de zaligmakende kennis van de Heere Christus.

Om straks niet aan de doodsjordaan, met een sabbólet (van een vermeend kindschap, zonder Christus deelachtig te zijn) op de lippen, in het oordeel om te komen, worden we geroepen ons naarstiglijk te onderzoeken, waartoe ook de

Heere Jezus, met Zijn waarschuwende woorden: "Gedenk aan de vrouw van Lot"; ons komt op te wekken.

Hiertoe willen we dan ook dit deel van het verhandelde komen af te sluiten, met een bij uitstek leerzaam geschiedverhaal, waarin ons aanschouwelijk wordt aangetoond, wat er voor het oog der mensen kan zijn, en als houdbaar voor de eeuwigheid wordt ingeschat, dat nochtans voor God verwerpelij is.

De door ons bedoelde geschiedenis vinden we beschreven in het eerste boek van Samuël, waar ons in hoofdstuk 16, verhaald wordt, hoe de Heere Samuël de opdracht geeft, om te Bethlehem één der zonen van Isaï, tot koning te zalven over Zijn volk Israël.

Vooreerst wordt hier onze aandacht gevraagd voor het feit, hoe de Alvermogende God, naar zijn souverain welbehagen, de uitverkiezing, van vóór de grondlegging der wereld, in den tijd, door de verwerping heen, komt uit te werken; verwerpende, dat bij de mensen hoog, geëerd en geacht is; daarentegen verkiezende, dat bij de mensen niet geëerd, noch geacht, maar veeleer veracht is.

In genoemd geschiedverhaal zien we Eliab, de oudste zoon van Isaï, met zijn broeders aantreden, voor het aangezicht van Samuël, en dat met uitzondering van David, hun jongste broeder, die achter de schapen gelaten werd; en dit ondanks Samuëls bevel aan Isaï, om al zijn zonen voor zijn aangezicht te doen verschijnen. Hoe zien we hier reeds David, in zijn jonkheid getekend als type van Christus: "Zijn broederen vreemd, en verachtelijk hem een plaats ontzegd". Doch hier klinkt het Goddelijk woord, door de mond van de Profeet: "zend heen en laat hem halen, want wij zullen niet rondom aanzitten (kant. dat is aan de offermaaltijd) totdat hij hier zal gekomen zijn".

Stellen we nu onze aandacht op Isaï's oudste zoon, Eliab. Deze Eliab, zien we bedeed met een drievoudige voortrefte-

lijkheid, namelijk: een heerlijke naam, Eliab, hetwelk betekend: "God mijn Vader"; ten andere: zijn eerstgeboorterecht, te zeggen: een dubbel erfdeel, en heerser over zijn broederen; en ten laatste: begiftigd met een innemende gestalte en hoge statuur.

Voorwaar, een sieraad als reepresentant van het vaderlijk huis. Zelfs Samuël, de Ziener Gods, werd mede hierdoor een ogenblik weggevoerd, zeggende bij zichzelf: "Zekerlijk, is deze voor den Heere Zijn Gezalfde". Doch het woord des Heeren geschiedde tot Samuël, zeggende: "Zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen; want het is niet gelijk de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan". Merken we hierbij op, hoe deze heerlijke en getrouwe knecht des Heeren, die tot de ere Zijns Naams, donder en regen van de Hemel kwam af te bidden; zijn oordeel en bevinding in gehoorzaamheid mag onderwerpen aan het woord van God; en niet zalft noch inzegt dan op Zijn bevel.

Laat ons nu terugkeren tot Eliab, en bezien wat van hem in het zeventiende hoofdstuk vermeld staat.

Hier vinden wij verhaalt, hoe deze Eliab, de man die toch getuige is geweest van de Goddelijke verkiezing van zijn broeder David, tot koning over Israël, hetwelk geschiedde met Heilige zalfolie door de profeet Samuël, en verzegeld door de vaardigmakende Geest des Heeren; hoe hij deze, zijn jongste broeder, met nijdigheid en wrevel kwam aan te spreken, zeggende: "Waarom zijt gij nu afgekomen, en onder wien hebt gij de weinige schapen in de woestijn gelaten? Ik ken uw vermetelheid en de boosheid uws harten wel.

Wat een vijandschap van deze verworpen Eliab, met zijn heerlijke naam, eerstegeboorterecht en hoge statuur, in zijn boosaardig uitvaren tegen zijn broeder David; en daarin tegen Gods verkiezende liefde.

Doch zoals toen, zo ook nu. Hoe menigmaal is haat en nijd

het deel geworden van hen, die degene; die leven voorstaan, vóór geloofsvereniging met Christus deelachtig te zijn; voorhielden: dat alles wat we buiten het zaligmakend geloof in Christus, meer bezitten dan zonde en ellendigheid, pure renovatie is van de oude Adam; hetwelk voor God niet anders is dan vreemd vuur, en deswege een gruwel in Zijn ogen. Doch helaas, voor het merendeel van het hedendaagse Christenvolk, is deze taal een spreken in vreemde talen. Laat ons nu; tot meerdere ontdekking en zelfonderzoek, met de geschiedenis van deze verworpen Eliab, een weinig meer naar de diepte afsteken, en onderzoek doen naar zijn voorvaderlijk geslacht.

Ook hierin laat het Woord der Waarheid ons niet in de steek, doch tekent ons duidelijk, hoe deze Goddelijke uitspraak tot Samuël: "Want Ik heb hem verworpen"; ons rechtstreeks komt te confronteren met Adams dodelijke verbondsbreuk in het Paradijs, met het rampzalig gevolg, dat deze geschapen zoon van God, (Lucas 3 vers 38) dragende het beeld Gods, om in gehoorzame onderhouding van dat verbond, het leven te verkrijgen tot in eeuwigheid; doch hierin verzakende alle trouw en plicht; is geworden: een verworpen Eliab, een zoon der verkeerheid, en een kind des duivels; geestelijk dood en vleselijk vijandig; waarover het Goddelijk oordeel luidt: "Uit deze Eliab geen vrucht meer in der eeuwigheid"; en waarvan dienaangaande de Apostel Paulus spreekt: "Van het lichaam dezes doods"; en de Profeet Jeremia: "Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen? Hierbij bedenke dan een iegelijk onzer, dat deze Eliab, een ingeborene onzes harte is; dit zowel in bekeerd, als in onbekeerd; in die, die in Christus is, als die, die Hem niet kennen; zowel in de oprechte van gemoed, als in de geveinsde van hart. Kortom: het ganse menselijk geslacht ligt in die rechtvaardig oordeel van zijn Schepper en Formeerder begrepen.

Doch evenwel dienen we daarbij te bedenken, dat, al is er sprake van gelijkheid in aanwezig^{er}, er nochtans een alleszins kenmerkend onderscheid is in werkdadigheid. Immers in de oprechte gelovige, is deze Eliab, door de kracht van de inwonende Geest van Christus, een onderworpen, één die cynsbaar is, waarvan we in de psalmen Davids lezen:

Het volk dat stukken zilvers geeft.
En dus zich onderworpen heeft.
Maar loert op onze ellenden.

Ook de Apostel Paulus spreekt hiervan in de Romeinen-brief, zeggende: "Want de zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade". Doch gans anders is het met alle tijdgelovigen, en degene wiens hart niet recht is voor God, met Eliab op den troon; welks ondeugend hart meer vergenoegd is: met de naam van te leven, dan te leven door het geloof in Zijn Naam.

Deze Christen-belijders mogen we naar ons oordeel, vergelijken met diegenen, die de Profeet Jesaja; zij weliswaar in een ander geval; komt te beschrijven met de woorden: "Ons brood zullen we eten, en met onze klederen zullen we bekleed zijn, laat ons alleenlijk naar Uw Naam genoemd worden, neem onze smaadheid weg".

Voorwaar, een zuivere uitbeelding van deze eigen-gerechtigde Eliab, in zijn hovaardige zelfhandhaving; niet benodigende Christus heilsklederen, noch Hem als het Brood des Levens.

Het zijn deze missende hebbers, (missende een geestelijke vereniging met Christus) die de hoop hunner zaligheid komen te stellen, in een verondersteld leven van Christus; die niet bestaat; daar de Apostel Paulus, in de Efezebrief, nadrukkelijk spreekt van: "En heeft ons levend gemaakt mét Christus". We treffen van deze apostolische woorden een kostelijke

verklaring aan in de kanttekening, die aldus luidt: Als Hij ons het geloof heeft geschonken, door het geloof heeft gerechtvaardigd, en door Zijnen Geest heeft vernieuwd en geheiligd.

Aandachtige lezer, zo zien we op grond van het Woord der Waarheid, in het verhandelde, het onmiskenbaar onderscheid getekend, dat er is tussen de ware gelovigen en tijd-gelovigen. De ware gelovigen hebben het leven in Christus, buiten zichzelf. ("Christus, Die ons leven is"). Daarentegen hebben de tijd- en waangelovigen, verondersteld leven in zichzelf, buiten Christus. (waarvan Christus zal getuigen: "Voorwaar zeg Ik u, Ik ken u niet").

Dat deze Evangelie-waarheid: van zijn en schijn; van dood en leven, ons voorgesteld in des Zaligmakers tweeërlei uitspraak: die ten leven: "Komt, gij gezegende Mijns Vaders! beërft dat Koninkrijk, enz."; en die ten dode: "Ik heb u nooit gekend, gaat weg van Mij, enz."; in ons leven de voornaamste plaats mocht worden toegekend; waartoe Jezus ons ook maant; om daarmede biddende werkzaam te moge zijn, smekende:

"Heer ai, maak mij Uwe wegen.
Door Uw Woord en Geest bekend".

Merken we verder op, hoe noodzakelijk het is, door de Geest des oordeels en der uitbranding, aan deze inwonende Eliab, in zijn vloekwaardig en Gode vijandig bestaan, ontdekt te mogen worden: "opdat onze mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij". Want hierdoor alleen wordt de ziel geleid, tot de dingen die doden, en houden de tegenredenen op, belijdende: "dat de Heere rechtvaardig is in Zijn spreken, en rein is in Zijn richten".

Wordt deze kennis van onze totale verdorvenheid bevindeljk gemist, voorwaar, al was het, dat we door onze consciëntie

beroeringen, vanwege de veelheid en grootheid onzer overtredingen, als geworpen werden op de richel der eeuwigheid, de Schriftuur en de ervaring leren ons, dat nimmer de roep der ziel zal worden gehoord: "het is buiten hoop"; doch veeleer deze wettische overtuigingen uitmonden, in een laodisése ziels-gesteldheid van: "rijk en verrijkt, en aan geen dings gebrek"; en dat middellijkerwijs, mede door die on-schriftuurlijke zielsbakering, waarop door ons in het verhandelde veelvuldig is geweest.

Terwijl we deze regels neerschrijven, worden we herinnert aan een kostelijke en leerzame uitspraak, gedaan door een geoefend kind des Heeren; zijnde een uitspraak die op klare wijze illustreert, hoe getrouwelijk deze ware Sionieten, met mensenzielen kwamen te handelen. De door ons bedoelde uitspraak vond plaats onder de navolgende omstandigheden. Jan M. kreeg op zekere middag bezoek van de hem niet onbekend zijnde Arie J. Vriend Arie was een jongeman, waarvan Jan wist, dat hij niet ontbloot was van ziels-werkzaamheden, aangaande zonde, dood en toekomst oordeel. Doch Jan had daarbij het vermoeden, dat Arie heimelijk hopende was, dat hij van hem, belangende zijn zieletoestand, enige bemoedigende woorden te horen zou krijgen.

Alzo zien we Arie in voormelde gemoeds-toestand bij Jan binnenstappen, en dienaangaande hem daarover een klaagzang deed horen. Onder dit alles betoonde Jan een horend oor, doch een gesloten mond, en dat tot op het ogenblik, dat Arie aanstalte maakte om afscheid te nemen, dat ook plaats vond met de woorden: kom, het is weer tijd om afscheid te nemen en op huis aan te gaan.

Ik moet wel zeggen Jan, dat ik vanmiddag meer je hoofd heb zien bewegen, dan je lippen, want je hebt bijna geen woord gesproken. Jan zijn antwoord hierop was: wat je daar zegt Arie, is waar, doch nu je gaat vertrekken, wil ik je toch een

goede raad meegeven, en wel deze: ziet dat je er nog duizend bij krijgt.

Het is te begrijpen, dat Arie van dit antwoord wel wat vreemd opkeek, en niet wist wat hij daar van denken moest. Van daar zijn vraag: Jan, wat bedoel je met die woorden: ziet dat je er nog duizend bij krijgt. Wel Arie, dat is gauw gezegd. Ik heb je vanmiddag wel horen spreken over duizend zorgen, maar niet over duizend doden, en dat houdt in, dat er met al wat er mag zijn, je nog geen verloren zondaar voor God geworden bent.

Maakt dit gemis den Heere maar bekend Arie, wie weet wat Hij in Zijn goedertierenheid en mededogen met zondaren, nog werken wil.

Waarde lezer, wat een gezond en Bijbels onderwijs mag Arie van Jan hier ontvangen; en dit in navolging van Paulus onderwijs aan zijn geestelijke zoon Timótheüs, zeggende: "Leg niemand haastelijk de handen op".

Hiermede zijn we dan genaderd aan het einde van ons weerwoord, dat mocht staan in het teken van wederlegging en vermaning. Van wederlegging, niet bestaande in ons woord, maar in het woord: van het vlees geworden Woord, dat we u hebben mogen voordragen, en Wiens getuigenis waarachtig is. Alsook van vermaan: "het Woord der Waarheid recht te snijden". Als een uitnemend voorbeeld: van het Woord der Waarheid recht te snijden; en dit mede tot meerdere bewijsvoering van het verhandelde onderwerp: Buiten Jezus is geen leven: citeren we een uitspraak van één der meest getrouwe nazaten van de reformatie, namelijk: Theodorus van der Groe; zijnde deze uitspraak: De grond van de oprechte bekering des zondaars ligt geheel in het ongeveinsd geloof, oftewel in de waarachtige vereniging der ziel met Christus door het geloof. Waar die vereniging der ziel met Christus niet gevonden wordt, daar is ook geen ware bekering, wat een mens ook al hebben of voorwenden moge. Daarom is

het Gods grote en voorname werk, als Hij een zondaar bekeert, hem allereerst door den Geest des geloofs met Christus te verenigen. Tot zover onze weergave van de Evangelieleer van de Schriftgetrouwe Th. van der Groe. Voorwaar, een leer gefundeerd op het Woord van God, en deswege alle aanneming waardig.

Op grond van de door ons voorgestelde Evangelieleer, worden we van 's Hemelswege vermaand, de leerstelling: van nieuw leven en bekering, vóór we Christus door een waar geloof zijn ingepland; waarvan de auteur; en vele dwalende met hem, zulke beklagenswaardige verkondigers zijn, onverwijld te verwerpen; aangezien deze leer zinnebeeldig is te vergelijken, met het doen van nieuwe wijn in oude lederen zakken, met het droevig gevolg: het verlies van de nieuwe wijn, (het nieuwe leven) en het verderf van de lederen zakken (het eeuwig zielsverderf).

Nu dan, aandachtige lezer, Hij, Die machtig is onze voet voor wankelen te behoeden, behoede ons voor geestelijke diefstal: toe-eigenende nieuw leven en bekering, zonder Christus eigen te zijn; om door Goddelijke onwederstandelijke genade, getrokken te moge worden tot Hem, "Die God door Zijn rechterhand verhoogd heeft tot een Vorst en Zaligmaker, om Israëel te geven bekering en vergeving der zonden".

Welzalig, dien Gij hebt verkoren,
Dien G' uit al 't aards gedruis.
Doet naad'ren en Uw **Heilstem** horen.
Ja, wonen in Uw huis.

De geestelijk nieuwe geboorte.

De lofzang klimt uit Sions zalen,
Tot U, met **Stil Ontzag**.

Het Christus verheerlijkend kenmerk.

DE STEM DER OUDEN.

In deze verhandeling zijn we voornemens enkele wederwaardigheden, alsmede onderscheidene uitspraken van onderwijzende inhoud, u voor te dragen, zoals deze in voorbije tijden, zowel in het dagelijkse leven, alsook in het gezelschapsleven, kon worden opgeluisterd. Helaas moet ten deze hiervan worden gezegd: snelle afloop der wateren. Aangaande deze snelle afloop der wateren, moet niet bepaaldelijk gedacht worden, een verschijnsel te zijn van de laatste tijd, met zijn kenmerkend verval en decadent karakter, maar dat deze afloop zich in feite reeds lange tijd daarvoor begon af te tekenen. Dit droevige feit zal een ieder van ons, die jaren des ouderdoms geschonken zijn, en in hun eertijds omgang hebben gehad met de godvruchtige vromen des lands, voor zover zij, door voorkomende genade, niet bevangen zijn geweest door de geest van sluimering, zeker volmondig toestemmen. We hebben in recent verleden, hier en elders, op gezelschap en in onderling bijéén zijn, zoals dit nog voorkomt tussen middag- en avonddiensten op bid- en dankdagen, nog mogen verkeren, doch per definitie was het eindsaldo van al dat mocht worden opgeluisterd, te verwoorden in: meer asdo-disch, dan jodisch, meer in de geest van de woorden van Ahimaäs, sprekende tot koning David: "Ik zag een groot rumoer, maar ik weet niet wat", dan wel in de geest van de

woorden van Cuschi, antwoordende op de vraag van de koning: "Is het wel met de jongeling, met Absalom? De vijanden van mijn heer de koning, en allen, die tegen u ten kwade opstaan, moeten worden als die jongeling". Mogelijk zijn er, die zich niet geheel, of geheel niet, met de door ons gestelde conclusie kunnen verenigen. Aan deze zij in oprechtheid betuigd: dat het onze droefheid in blijdschap zou doen verkeren, als in waarheid het ongelijk aan onze zijde mocht gevonden worden; doch we zijn bevreesd, dat onze anti-passen in deze zaak, de schaduw voor het wezen aanzien. Laten we hiermede ons inleidend woord komen af te sluiten, om over te stappen op ons onderwerp: De stem der ouden. Hieraan laten we de opmerking vooraf gaan, dat we bij het gebruik van namen, ons komen te beperken in het bezigen van voornamen en eerste letter van achternaam, dit uit piëteit en gevoelsoverwegingen jegens de overledenen, daar we deze gekend hebben als begunadigde leerlingen van Die gezegende Leraar der gerechtigheid, door Wie zij bekwamelijk waren onderwezen, in die Gode verheerlijkende genadens: van nederigheid en zelfverloochening. Hiervan willen we een sprekend voorbeeld memoreren.

Toen Jacob den O. oud geworden zijnde, zijn einde voelde naderen, richtte hij zich tot zijn zielevriend, Dirk M. met deze woorden: "Dirk, voordat mijn stervensuur, dat naar ik geloven mag niet ver meer af is, aanbreekt, zou ik je willen verzoeken, het sterfhuis te regelen (Jacob was een kinderloze weduwnaar) en daarbij ook de leiding op je te nemen. Doch je moet me beloven, dat je er geen optocht van zal komen te maken. Je weet mijn jongen, wat er in het Woord staat opgetekend, over het uitdragen van die getrouwe knecht Stefanus. Nu Dirk, mijn hartewens is: zoals hij, zo ook mij".

In deze is de wens van Jacob vervuld geworden, daar hij door enige godvruchtige vrienden ten grave is gedragen. We mogen hier wel neerschrijven: Sela, om te doen gedenken: de god-

vruchtige Jacob in zijn laatste levensdagen nog werkzaam in die Christus verhogende zelfverloochening: "Hij moet wasen, maar ik minder worden". Daar de woorden der wijzen zijn, gelijk prikkelen en nagelen, alsook de gedachtenis der rechtvaardigen tot zegening, willen we nog enkele uitspraken van Jacob den O. ter kennis brengen, doch niet zonder vooraf een vluchtige situering te hebben gegeven van plaats en personen, welke dienen mogen tot meerdere verduidelijking en begrip.

Bij Jacob den O., die een alleenwonende weduwnaar was, werd iedere zondag- en woensdagavond gezelschap gehouden. Op de zondagavonden met zijn vrienden Dirk M. en Bas G. en des woensdagavonds veelal vermeerderd met vriend Pleun K. We merken hierbij op, dat het bijéén zijn op de zondagavond, meer het karakter droeg van een huisgodsdienst-oefening, dan van een gezelschap in gebruikelijke zin. Terwijl de woensdagavonden meestentijd werden doorgebracht met onderlinge geestelijke gesprekken, zowel leerstellige als prakticale, om alzo in de verordineerde weg van onderzoek, door derzelve gewoonte de zinnen te oefenen, tot onderscheiding, beide des goeds en des kwaads. We hopen hiermede een korte schets te hebben gegeven van het gezelschap van Jacob en zijn geestelijke vrienden, waaruit ook kan worden opgemaakt, dat hun onderling bijéén zijn, meer geestelijke verwantschap vertoonde met die van Berea, die dagelijks de Schriften onderzochten, dan met die van Athene, waarvan het Woord vermeld, dat zij hun tijd niet anders besteden dan om wat nieuws te zeggen en te horen.

Nu als laatste toelichting het volgende nog vermeld. Buiten het gezelschap van Jacob, Dirk, Bas en Pleun, waren er te dier tijd, te zeggen, een halve eeuw geleden, ter plaatse, nog enkele andere gezelschappen, ondermeer het talrijke gezelschap, dat gehouden werd ten huize van de godvrezende Willem S. Genoemde Willem S. was in de omgang een alles-

zins minzaam persoon. Een man, zachtmoedig en gunnend van aard, die in onderlinge gesprekken, er liever wat bij kwam te leggen, dan er wat tegen. Daarenboven bezat hij de gave om op stichtelijke wijze over geestelijke zaken te spreken, die getuigde van een gedege kennis van- en licht in het Goddelijke Woord. Wanneer we al deze hoedanigheden in aanmerking nemen, behoeven we beslist geen hogeschool te hebben doorlopen, om te kunnen aannemen, dat Willem, vanwege genoemde gave, kennis en karakter, als het ware het hart kwam te stelen van velen uit het gezelschapsleven, en dat wel inzonderheid van diegene, die naar de woorden van de Apostel Paulus: "Onervaren zijn in het woord der gerechtigheid". Hebreeën 5 vers 13, met inclusief de kanttekening, die aldus luidt: dat is, niet genoegzaam onderwezen in de leer van het Evangelie, waarin de ware gerechtigheid, die in Gods oordeel bestaat, en van ons geëist wordt, is geopenbaard.

Welk een leerzame en woordgebonden verklaring wordt ons hier door de kanttekening van het geciteerde tekstvers gegeven. Het is meer dan waard om overdacht te worden, nademaal deze woorden ons wijzen op de noodzakelijkheid, van een overvloediger gerechtigheid, dan der schriftgeleerden en der Farizeën, namelijk: de gerechtigheid des geloofs in Zijn bloed. Welk een waardevol bezit heeft de Heere in Zijn goedigheid en voorzienig bestel, ons geschonken in de kanttekening. Velen van het oude volk hebben de gezegende waarde van de kanttekening, met die van andere woordgebonden geschriften, mogen onderkennen, en zijn voor hen een middelloorzaak geweest, tot het verkrijgen van zodanige geoefendheid in de kennis der Waarheid, dat zij niet beschaamd zijn geworden, als zij met de vijanden spraken in de poort.

Uit de voorafgaande alinea, bemerken we duidelijk, hoe het Christenvolk van voorleden tijd, niet alleen een biddend,

maar ook een onderzoekend volk is geweest. In dit verband komt ons van één hunner, een karakteristieke uitdrukking voor aandacht, en wel deze: horen en overnemen de gemakkelijkste weg, zelfonderzoek de moeilijkste weg, en de bevinding de pijnlijkste weg. Als we hier de vraag zouden stellen, bij welke categorie toch wel te behoren: we vrezen, dat verreweg de meesten onzer zouden moeten bekennen, te behoren bij die grote meerderheid van: horen en overnemen. Immers wie moet zichzelf niet aanklagen, vanwege grove verwaarlozing in het gebruik van kanttekening en andere bijbelgetrouwe geschriften, daarmede in feite oordelende, dat dit geestelijke wapen van onderzoek, voor deze tegenwoordige tijd, ten enenmale verouderd is, en meer geschikt voor het museum, danwel voor dagelijks gebruik. Eén en ander resulteert dan ook in het feit, dat we ons (figuurlijk gesproken) liever voorzien van koperen schilden, te zeggen: horen en overnemen, die in het gebruik gemakkelijker te hanteren zijn, dan de gouden schilden van onderzoek, terwijl we de bedriegelijke hoop koesteren, hiermede genoegzaam te zijn uitgerust, om in de geestelijke strijd staande te kunnen blijven en overwinnen.

Een Schriftuurlijke analogie van voornoemde ongenoegzaamheid, vinden we uitgebeeld in de gelijkenis van de tien maagden, waarvan de Heere Jezus, diegene als dwaas komt voor te stellen, die geen olie in de vaten hadden meegenomen, en nochtans zich voldoende toebereid achten, om de Bruidgom tegemoet en met Hem ter bruiloft in te gaan.

In aansluiting op het voorafgaande, willen ter onderwijzing en bestiering, een alleszins treffende uitspraak van een geoefend kind des Heeren laten horen, gedaan tot een persoon die hem was komen bezoeken, en tijdens dit bezoek hem één en ander uit zijn geestelijk leven had medegedeeld, en wel deze uitspraak: waarde vriend, ik heb in al hetgeen u gesproken heb, wel kunnen beluisteren, hoe u met het uwe een

gestalte in Christus hebt genomen, maar in welke weg Christus met het Zijne een gestalte in u genomen heeft, heb ik niet bij u kunnen opluisteren.

Laten we nu het gezelschap van Jacob den O. gaan opzoeken, en bezien wat zich daar op één der woensdagavonden voerdeed.

Oudergewoonte werd, alvorens over te gaan tot de orde van de avond, een korte tijd doorgebracht met onderlinge gesprekken, aangaande het leven van alle dag, tot de vrienden bijeen waren. Daarmede nog bezig zijnde, zien we ook Willem S. binnenstappen, hetwelk beslist niet alledaags, nog zijn wekelijkse gang was. Willem, de aanwezige vrienden gegroet hebbende, zette zich met een hoorbare zucht op een stoel neer, daarbij meteen de mededeling doende, wat de feitelijke oorzaak was van zijn komst, zeggende: ik heb vanavond maar eens de benen genomen, want iedere avond het huis vol mensen, dat is op de lange duur niet uit te houden. Ik dacht zo bij mezelf, misschien is er nog een plaatsje bij Jacob te vinden. Hierop volgt een ogenblik van stilte; doch dan is het Jacob die de stilte verbreekt, en zich tot Willem richt met de volgende woorden: Ja Willem, hier is al gauw een plaatsje voor je over; je weet dat bij mij de deur niet plat gelopen wordt. Maar nu je er zelf over begint, dat iedere avond je huis vol loopt, kom ik je in alle ernst te vragen, handel jij Willem, wel eerlijk en oprecht met die mensen af? Het zal toch zo lang niet meer duren, dat je met deze mensen voor de rechterstoel van Christus staat. Denk er wél aan jongen: des mensen eer verwerven, is Christus gunst te derven. Ik hoop Willem, dat je deze vermaning ter harte mocht nemen en de Heere je mocht leren: te doen wat recht is in Zijn ogen.

Is het wonder, dat vele van Gods volk, zomaar niet voetstoots bij Jacob durfde binnenstappen. Was hij niet vanwege zijn godvruchtige wandel, voortreffelijker dan vele van zijn medebroeders, dienende de Heere met vreze en beving. Ja, van

Jacob mocht gezegd worden, dat zijn wandel in de Hemel was. Nimmer liet hij zich verleiden tot ijdele gesprekken met lieden van de wereld, wetende, dat van ieder ijdel woord rekenschap zal worden afgeëist. Ten deze mochten onze aangezichten wel met schaamte bedekt zijn vanwege onze wereldgelijkvormigheid en hang naar het zin- en zienlijke. Jacob, die Godswoord tot zijn eeuwige erve en richtsnoer zijns levens had verkoren, lag ten deze verklaard in de woorden van de Spreukendichter: "Het is de rechtvaardige een blijdschap recht te doen"; en wederom: "Het aangezicht te kennen in het gericht, is niet goed". Dat voor Jacob deze woorden, geen winderige woorden waren, maar veeleer: een regel zijns levens; heeft Jacobs vriend, Pleun K. in een terechtwijzende zin, duidelijk ondervonden, en dit wel in het navolgend gebeuren.

Pleun had al verscheidene malen Jacob gevraagd, om een zondag over bij hem door te brengen. Jacob, een man, die zich verpand had aan huis en eenzaamheid, had daartoe in wezen maar weinig interesse, doch vanwege het herhaaldelijk verzoek van vriend Pleun, gaf Jacob zich gewonnen, en reisde op een zaterdag af naar de stad van inwoning van zijn vriend Pleun, om daar een zondag door te brengen. Besloten werd, des zondagsmorgen een kerkdienst bij te gaan wonen. Onderweg zijnde naar de plaats van van samenkomst, zag Jacob, die geheel en al onbekend was met stad en stadsleven, een schare van mensen staan voor een groot gebouw, hetwelk bij Jacob de vraag ontlokte: zeg Pleun, wordt daar aan de overkant óók een kerkdienst gehouden?

Pleun, voor wie dit wereldlijk tafereel dermate gewoon was, dat hij dit schier niet meer opmerkte, zeide tot zijn vriend: "Nee Jacob, wat je daar ziet is geen kerkgebouw, maar een schouwburg. Daar worden in de avonduren toneelvoorstellingen gegeven, en de mensen die je daar ziet staan, kopen nu reeds een toegangsbewijs, om die voorstelling te kunnen

bijwonen". Bij dit antwoord van vriend Pleun, zien we als in een ogenblik Jacobs aangezicht met verbaasheid bezet, en richt zich met een niet verholten verwijt in zijn stem tot zijn vriend Pleun, zeggende: "Pleun, kan je dat zo ongevoelig en koud zeggen, daar je zoveel mensen Gods dag ziet ontheiligen en Zijn gebod verachten, en dit zonder dat het je vanwege de heiligheid des Heeren tot smart en droefheid is? Ik kan niet anders zeggen Pleun, dat je veraf leeft van die tere ziels-gesteldheid, waarin David verkeerde, toen hij kwam uit te roepen: "Grote beroering heeft mij bevangen vanwege de goddelozen, omdat zij Uw wet verlaten". Pleun, ik vrees, als de Heere vanuit Zijn Woord, je in deze zaak een boodschap deed toekomen, dat deze dezelfde zou zijn, als die, welke de Heere door de hand van Zijn Apostel Johannes, gezonden heeft aan de Engel der gemeente van Efeze, waarvan staat opgetekend: "Maar ik heb tegen U, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten. Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeert U, en doe de eerste werken". Pleun, ik hoop, dat het de Heere moge believe, je hierover recht gevoelig te maken, en in deze je ook Zijn herstellende genade mocht komen te verlenen".

Ja, waarde lezer, we lezen in Psalm 149 vers 8: "Om hun koningen te binden met ketenen, en hun achtbaren met ijzeren boeien. Hier zien we de achtbare Pleun; door velen bemind en geacht, door zijn vriend Jacob, met het Evangelie-woord geboeid. Hieruit kunnen we opmerken, hoe in verleden tijden het nog lijden kon, elkander vanuit het Woord der Waarheid te onderwijzen en in liefde te bestraffen, ja, te buigen voor het gezegende Schriftwoord: "Het oor dat de bestraffing hoort, die ziel zal in het midden der wijzen vernachten". De waarheid van deze spreuk, zien we in toepasselijke zin bevestigd in de woorden van koning David, ons opgetekend in de 141ste Psalm (berijmd):

*D' oprechte sla mij zonder vreze,
Ik reken zulks weldadigheid.
En zijn bestraffing, die niet vleit.
Zal olie op mijn schedel wezen.*

Waar toch heden onze schreden gericht en ons oor te luisteren gelegd, om zulk een onderling vermaan, in broedelijke liefde nog te moge opluisteren? Waarheen ons oog gewend, om te zien hoe men elkander in goedwilligheid, hetzij in onderwijzende of in terechtwijzende zin, nog tot een hand en een voet te mogen zijn? Voorzeker, we moeten wel blind zijn, van verre niet ziende, en de schaduwen der bergen voor mensen aanzien, om niet met droefheid te bekennen: De stem der ouden wordt in de poort niet meer gehoord.

De woningen Jacobs zijn verlaten; hare bewoners door de Heere des oogstes thuis gehaald, hen gegeven hebbende het Land hunner begeerte, en hun woningen gesteld tot stille getuigen tegen ons; en dat de God des Levens, vanwege onze zonden, verre van ons geweken is, en het overgeblevene gelijk te achten is, aan een nachthutje in de komkommerhof.

Ziehier een kostelijk exempel van ware godsvrucht in Jacobs leven voorgesteld, strijdende de goede strijd des geloofs in heiligmaking en zonedodding, om in die gezegende kruisweg, zijn Heere en Zaligmaker meer en meer gelijkvormig te moge worden, dit naar het woord, gesproken door de Apostel Paulus: "Indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven. Om het gevaar te ondervangen, dat de gedachte in ons zou kunnen oprijzen, stond Jacob met zichzelf niet wat te hoog? Of verkeerdelijk hem enige hardheid zoude toegedicht worden, waaraan b.v. die van Korinthe dreigden zich schuldig te maken, waartegen dan ook Paulus de vermanende woorden horen liet, 2 Korinthe 2 vers 6-8: "De zodanige is deze bestraffing genoeg, die van vele geschied is"; en wederom: "Daarom bid ik U, dat gij de liefde

aan hem bevestigd"; willen we dienaangaande een voorval memoreren, waaruit door ons duidelijk het tegendeel kan worden geconcludeerd. Jacobs geestelijke boezemvriend Dirk M. werd in zijn dertiger jaren, door de onwederstandelijke kracht van Christus Geest, uit een zondeleven van drank en spel getrokken, om van de weg des verderfs te worden geleid op die der gerechtigheid en vrede. Deze radicale omkering in zijn leven kon niet verborgen blijven, en liet uiteraard ook zijn gezinsleven niet onberoerd. Immers de roep van: laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij, was door de aanraking van de vinger Gods aan de consciëntie van Dirk, veranderd in de smeekbede: "O God! wees mij zondaar genadig"! Het behoef geen nader betoog, dat bij zulk een ommekeer, Dirk, de vrolijke gast van weleer, veranderd in een vermanend echtgenoot en vader, dit door vrouw en kinderen, meer werd ervaren als een last dan als een lust, en werd in Dirks leven krachtiglijk bewaardheid, de woorden van de Heere Jezus: "Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard"; alsook: "Zij zullen des mensen vijanden worden, die zijn huisgenoten zijn". Het laat zich voor een ieder onzer verstaan, dat in het dorpse leven van die dagen, hetwelk vertaald kan worden in de woorden: een ieder kent iedereen, de bekering en de daaraan onafscheidelijk verbonden levenswandel, waar toch de Heere de zondaar niet laat liggen waar Hij hem vindt; van Dirk niet verborgen kon blijven. Ja, de naklank van dit wondergebeuren: Dirk niet meer in het gezelschap der goddelozen, maar in dat der godvruchtigen, kon menigmaal in onderlinge gesprekken worden beluisterd. Door des Heeren voorzienig bestel, mocht Dirk in de oude Jacob een geestelijke vriend en leidsman vinden. Ook in deze mogen we wel zeggen: "Wie kan Gods wijs beleid doorgronden", daar toch voor het verstand geen groter contrast in beider bekering denkbaar was. Jacob een Timótheüs bekering, als jongeling

zachtkens en allengskens ingeleid in val en breuk, benevens het heilig recht des Heeren, met een overgang in Christus, die ons wordt voorgesteld in Joh. 1 vers 40, luidende: "En het was omtrent de tiende ure"; en Dirk daarentegen een tollenaars bekering, getrokken door de kracht van Christus Geest, uit het logement des duivels van drank en spel, om vanwege zondesschuld en zondesmart, zichzelf op de borst te slaan, zeggende: "O God! wees mij zondaar genadig"; en ging naar het souvereine van 's Heeren welbehagen, na een korte spanne tijds, gerechtvaardigd naar zijn huis.

Leren we uit de bekering van Jacob en Dirk, gelovig verstaan, dat de verscheidenheid in de toeweg tot Christus, velerlei is, doch des Geestes toeleg in die weg, enerlei, waarvan beider bekering klare bewijzen zijn.

Jacob omgekomen door de honger, Dirk gedood door het zwaard. We vinden in Samuël de woorden opgetekend: "De Heere doodt en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet weder opkomen. Alzo ook met Jacob en Dirk, en dat zonder méér of mín. Jacob, een pronkstuk in het godsdienstig leven; met Dirk, een schandstuk in het zondeleven, en die beide, met de ganse uitverkoren Kerk, in de vierschaar des gericht, in het dodelijkst tijdsgewricht, "als goddeloze, om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is". De Heere lere ons genadiglijk deze Evangelie-waarheid, naar het recht van Jacobs God, billijk te eren, en te verwerpen alle verondersteld nieuw leven, zonder geloofsinplanting in Christus deelachtig te zijn, als zijnde inblazingen des duivels.

Laten we ons nu gaan bezighouden met de vraag te beantwoorden: stond de oude Jacob met zichzelf niet wat te hoog, gezien zijn vermanend en bestraffend woord aan zijn medebroeders? We willen hiertoe een onderling gesprek doorgeven, waaruit duidelijk valt op te maken, dat Jacob beslist geen hooggevoelend christen was, maar de Heere kinderlijk

vrezende, en dit is immer een doodsteek voor alle hoovaardij. De huiselijke moeilijkheden, waarin Dirk vanwege zijn omkering verkerende was, waren uiteraard ook Jacob niet onbekend gebleven, en hem ook niet onberoerd gelaten. Aldus begaan met Dirks huiselijk zeer, zeide hij op zekere dag tot Dirk: "Zeg Dirk, daar je huwelijksleven, naar ik vrees, een gedurige kwelling voor je moet zijn, wat zou je er van denken, voor enige tijd bij mij je intrek te nemen. Mogelijk dat zo'n remedie een gunstige uitwerking op je vrouw zou hebben. Het antwoord op Jacobs voorstel liet niet lang op zich wachten. Jacob, zeide Dirk tot zijn vriend, wat heeft de Heere je in deze zaak weinig licht geschonken; geen betere vrouw heeft Hij mij kunnen geven, want ze is mij een gedurige tuchtmeester tot Christus. Welk een Gode-verheerlijkend antwoord mogen we hier uit de mond van Dirk horen.

Voorwaar, bij een weinig zelfkennis, zal bij ernstige overdenking van dit ongemeen en voor vele christenen beschamend antwoord, waaruit de heiligende kracht van de Geest van Christus, in het leven van Dirk, zich zo helder kwam te openbaren, velen doen uitroepen: "O Heere, is door mij wel ooit één schrede gezet op de weg van heiligmaking en zelfverloochening?

Schriftuurlijk vinden we dit antwoord van Dirk, inhoudelijk verklaart in Fil. 2 vers 29, en in Romeinen 8 vers 28, waar we deze woorden vinden opgetekend: "Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden; en wederom: "en wij weten, dat degene die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voor-nemen geroepen zijn".

Ten laatste rest ons nog alleen de vraag, welke uitwerking had toch wel het antwoord van Dirk op zijn vriend Jacob? De oude Jacob, verlost zijnde van de geest, die werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid, welker geest koning Saul

in onheilige jaloezie deed uitroepen: "Zij hebben David tien duizend gegeven, doch mij hebben zij maar duizend gegeven; en deelachtig zijnde de Geest van Christus, welker vrucht is: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, geloof en zachtmoedigheid, waardoor de oude Jacob, er verre van zijnde zich door het antwoord van Dirk verongelijkt te gevoelen, doch veeleer zich daarover mocht komen te verblijden, daar hij uit het antwoord van Dirk, mocht opmerken des Heeren Vaderlijke bedelingen met Zijn kind, betonende in hetzelfde Zijn almacht, door de dingen die niet zijn, te roepen alsof ze waren, ja, noden en verdrukking, te stellen tot een lofzang Godes. Het was beslist niet deze blijdschap alleen, waarvan Jacob mocht komen te spreken tot zijn vriend Dirk, doch evenzeer over het feit, hoe hij misleid zijnde door al te vleselijk medelijden met Dirk, hem daarin meer tot een aanstoot, dan tot een leidsman was geweest, door hem voor te stellen enige tijd bij hem zijn intrek te nemen, en hieromtrent dan ook in oprechtheid kwam te belijden: Ik ben onvernuftiger dan iemand, en weet niet van hoedanige geest ik ben. Hieruit kunnen we opmerken, hoe de godzalige Jacob, zijnde een grijze sionet op de weg der gerechtigheid, die in Christus is, met de ware gelovigen van alle tijden, bij geesteslicht mocht zien en erkennen, zijn onkunde en blindheid. In de Heilige Schrift vinden we daarvan dan ook onderscheidene voorbeelden opgetekend, waarvan we tot onze lering er enige zullen citeren. We lezen van Mozes, dat hij de Heere bad: om een wijs hart; David smeekt de Heere: om Zijn licht en waarheid; Salomo zeide tot de Heere: "Ik weet niet uit te gaan nog in te gaan"; bij Agur de verzuchting: "Ik heb geen mensenverstand"; Thomas met zijn medediscipelen belijden: "Heere wij weten de weg niet"; en als sluitstuk vermelden we nog de klacht van onze kerkvader Augustinus: O wee mij, dat ik niet weet, wat ik niet weet. Van dit behoeftig en uitzierend leven, zijnde een leven van bidden en bedelen, wandelde op

een weg die ze niet geweten hebben, echter delend is 's Heeren Vaderlijke zorg, om op hun reis door het land hunner vreemdelingschap, door geschonken geloof, zich mogen voeden en versterken met Christus belofte: "En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen", en door de kracht dier belofte te roemen in de hope der heerlijkheid, om in kinderlijke vreze hun leven te richten naar des Apostels woord: "En een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is". Nu dan, van dit biddend en heiligend leven in zonde-doding, was ook Dirk geen vreemdeling. Ja, ten deze mogen we vrijmoedig verklaren, dat hij in zulk een rijke mate, dit Christus verheerlijkende leven deelachtig was, dat vriend en vijand daarvan moest bekennen: "De Heere heeft grote dingen aan deze gedaan". Ongetwijfeld zal zijn ongemeen krachtadige bekering, daaraan niet geheel vreemd zijn geweest. We zullen vanuit dit wandelen naar de Geest, enkele voorvallen uit het leven van Dirk memoreren, voorvallen, die voor zichzelf spreken, en waarvan we moeten bekennen, dat er in deze tegenwoordige tijd, schier geen schim nog schaduw overig is. Voorafgaand aan hetgeen, dat we ditmaal uit het leven van Dirk willen te schrift stellen, is het wenselijk ons voor aandacht te stellen, dat Gods Woord menigmaal er op komt te wijzen, hoe de ware volgelingen van Jezus, bij voortduur doelwit zijn van des duivels onzalige verleidingen, listen en lagen, hetwelk de Psalmist in zijn gebed doet klagen: "Hij legt lagen in een verborgen plaats, gelijk een leeuw in zijn hol, hij legt lagen om de ellendige te roven". Nu maar geprobeerd een aanvang te maken met het doorgeven van enkele wederwaardigheden uit het leven van Dirk. In de zomer was Dirk veelal enige maanden werkzaam aan de oever van de rivier, om de in de winter door stormweer opgelopen schade te herstellen. Met deze niet lichte werkzaamheden bezig zijnde, werd Dirk op een middag aan-

gesproken door een plaatsgenoot, die van gedachte was, dat Dirk wel genegen zou zijn, het werk voor enige tijd in de steek te laten, om met hem een woordje te wisselen, en daartoe Dirk dan ook kwam uit te nodigen met de woorden: Goeie middag Dirk, dat is een behoorlijk zwaar karwei wat je daar onderhanden hebt. Ik zag je van de dijk af sjouwen, en ik dacht zo bij mezelf, kom ik ga een praatje met Dirk maken, dat zal die er wel vanaf nemen, want van zulk werk loop je gemakkelijker vandaan, dan naar toe. Let nu op aandachtige lezer, welk antwoord de godvruchtige Dirk op deze heimelijke verzoeking komt te geven. Waarde vriend, laat ik je direct mogen zeggen, dat ik helemaal niks te nemen heb, want ik sta hier niet in mijn tijd, maar in die van de baas, en in te gaan op je verzoek, het werk nu te onderbreken, betekent niet anders dan de tijd van de baas diefelijk door te brengen, hetwelk niet is naar het gebod, en nog minder naar het voorbeeld der leer van Christus, daar Hij in Zijn onderwijzende goedheid ons de waarschuwendende woorden doet horen: "En zo gij in eens anders goed niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven". Laat dit vermaan voor u en mij genoeg zijn. Daar we uit het bovengereleveerde hebben kunnen opmaken, dat het gebod en de ere Gods, Dirk na aan het hart lag, willen we in het verlengde daarvan, een niet minder treffende gebeurtenis vermelden.

Dirk, eertijds de vrolijke gast van het dorp, levende voor lach en jolijt, heeft bij ons weten, na zijn bekering nooit meer gelachen. Hiervan kwam hij zelf te getuigen: God heeft deze baktanden van lach en zotternij, met wortel en kruin uitgetrokken. Dit vlechten we even in, om het navolgende des te beter te doen uitkomen.

Op zekere avond zien we Dirk bij zijn neef Jan binnenstappen. De levenswandel van Jan, in vergelijking met die van Dirk, was zacht uitgedrukt, aan de wat slordige kant. Jan zelf kwam deze wandel uit te beelden in de woorden: in een groot gezin

heb je brave en stoute kinderen, en nu moet ik van mezelf bekennen te behoren tot de stoute kinderen. Uiteraard liet zulk een uitspraak van Jan, waarmede hij zijn niet altijd prijzelijke wandel in zonde-doding kwam te vergoelijken, niet na, bij zwakgelovige twijfels op te roepen, betr. zijn staat. Hoe het ook zij, niet ontkend kon worden, dat in het stuk van heiligmaking, Jan meer het beeld vertoonde van een kind, te zeggen: vallen en opstaan, dan wel het beeld van de man, die men met vaste gang het pad der deugd ziet betreden. We willen deze weergave van Jans levenswandel afronden met het vaststellen van het feit, dat het meer geoefend volk, in de zin der Schriftuur voorgesteld als degene die meer dan andere van des Heeren volk, ingeleid waren in de kennis en diepte van des satans verzoeking en eigen totale verdorvenheid; van gevoelen waren, dat toch de wortel der zaak in Jan gevonden werd, en in hem des Apostels woorden bevestigd zijn geworden: "waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloediger geweest".

Keren we thans terug naar Dirk, om te horen wat aanleiding was om zijn neef Jan te gaan opzoeken. Nadat Dirk bij Jan was binnengestapt en hem begroet had, en hij daarbij mocht bemerken dat Jan alleen thuis was, en zodoende de gelegenheid gunstig om met zijn neef te spreken, richtte Dirk zich tot zijn neef met de volgende woorden: zeg Jan, ik heb een boodschap voor je. Toen ik vanmiddag van mijn werk naar huis liep, zag ik je op het marktplein staan met enkele vrienden uit je vroeger leven. Daarbij moest ik tot mijn droefheid zien, hoe die mannen groot plezier hadden over hetgeen je ze kwam te vertellen. Dit is geen goed teken Jan, om vermaak te scheppen in het ophalen van die ijdele en zondige dingen, waarover we ons veeleer moesten schamen. We zijn aan de wereld niets verschuldigd, maar wel alles aan Christus, waartoe Gods Woord ons dan ook komt te vermanen: "om nu niet meer naar de begeerlijkheden der mensen, maar naar de

wil van God, de tijd die overig is, in het vlees te leven". Je weet evengoed als ik Jan, dat zonder heiligmaking niemand de Heere zal zien. En laat mij er bij mogen zeggen, dat alles wat we in de weg van heiligmaking mochten hebben bekomen, weinig genoeg is, om niet beschaamd te mogen staan, als de Heere zou komen te vragen: "Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer, en ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze? Hierbij wil ik het laten Jan. Ik heb mogen doen, wat de Heere van ons eist, en dat is: in broedelijke liefde elkander te vermanen, zolang als het nog het heden genaamd wordt".

Hoe zien we in dit voorval ons Dirk getekend, als een navolger van Christus, vervuld met een oprechte ijver voor Zijn eer, doch ook tevens met liefde tot zijn medebroeders. Ja, waarde lezer, als we bij ogenblikken de godvruchtige wandel van Dirk en zijn beide vrienden komen te overdenken, zijn we geneigd dit drietal, ten opzichte van het overige deel van des Heeren volk, dat te dier tijd in onze woonplaats gevonden werd, in allegorische zin, te vergelijken met de drie voornaamste helden van koning David, die vanwege hun strijdvvaardigheid en moed, hun wapenbroeders in diermate kwamen te overtreffen, dat zelfs van de heerlijkste onder de overige vier en dertig helden opgetekend staat: "maar hij kwam niet aan de eerste drie". In het licht van zulk een godvruchtige levenswandel, behoeft het geen nadere uitleg om te verstaan, dat slordige christenen zomaar niet op stelt en sprong bij de oude Jacob en zijn vrienden binnenstapte, vrezende een vermanend woord te horen. Datzelfde gold in dubbele mate voor geestelijke parlevinkers en schijnvromen, die heimelijk liever hun herodias, dan Christus en Zijn gerechtigheid; liever hun rijkdom, dan een schat in de hemel; liever de eer van mensen, dan de eer van God beminnen. Hier onderzoek een iegelijk zichzelf, zeggende: ben ik die overspeler, ben ik die gierigaard, ben ik die eerover, Heere?

Keren we na deze korte onderbreking weer terug tot Dirk en zijn wederwaardigheden op zijn reis naar Immanuëlsland. We willen nu een episode uit het leven van Dirk komen voordragen, die meer betrekking heeft op de bede: "Geef ons heden ons dagelijks brood", danwel in directe zin, op de heiligmaking in de vreze Gods. Het zal in het najaar van 1932 geweest zijn, dat ook Dirk getroffen werd door de gesel van de werkloosheid, die in het begin der dertiger jaren in ons land ruim een drievoud van honderdduizend arbeiders trof. Ook hierin zien we het Woord der Waarheid bevestigd: "Enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze". Zo zien we dan op een maandagmorgen Dirk zijn eerste, doch door Gods souverain handelen met Zijn kind Dirk, ook zijn laatste gang maken naar het bureau van inschrijving en steunuitkering. Want als Dirk zich langs pratende groepjes werklozen een weg tracht te banen om één van de dienstloketten te bereiken, geschiedde het Woord des Heeren tot hem, zeggende: "Gaat uit het midden van hen, reinigt u, gij die de vaten des Heeren draagt". Door geloof en lijdzaamheid, is Dirk deze stem niet ongehoorzaam geweest, nog met vlees en bloed te rade gegaan, maar is terstond wedergekeerd naar zijn huis. In deze weg van geloofs-gehoorzaamheid, heeft Dirk gestaag de goede en zorgende hand des Heeren mogen ondervinden. Immers voor Dirk, die bevindelijk geleerd had, "dat adem en paden in de hand des Heeren zijn", en dat zijn Hemelse Vader, "het hart des mensen neigt tot al wat Hij wil", bleef het niet onopgemerkt, dat hij vanaf het ogenblik van zijn ontslag, tot dat hij weer vast werk bekomen had, niet vele dagen zonder werk gelopen had, behalve een enkele week, waarin kennelijk de Heere Zijn kind Dirk kwam te beproeven, en Hij Zijn Almacht en Getrouwheid op het luisterrijkst heeft willen betonen. Van dit wonderlijk handelen van de Alvermogende Jehova, ten gunste van Zijn volk, waarvan de koninklijke dichter komt te getuigen:

"Houdt door haar kracht Gods volk in stand"; daarvan willen we thans, zoals Dirk dit in zijn kommervolle toestand mocht komen te ervaren, verhaal doen.

Zo zien we dan de werkzame Dirk voor het eerst zonder werk. De anders zo regelmatige verzoeken aan Dirk, om dit of dat karwei op te knappen, of hier of daar tijdelijk een opengevallen plaats op te vullen, bleven, als was er sprake van boos opzet, ten enenmale uit. Ook de moeite die hij zich dagelijks getroostte om elders aan de slag te kunnen, bleef vruchteloos. En aangaande zijn gedurige smeking tot de Heere, of Hij het genadiglijk in deze mocht willen voorzien, moest de bange verzuchting worden geslaakt: "Heeft God vergeten genadig te zijn"?

Het was in deze kommervolle toestand, dat we op zaterdagmiddag de leider van het bureau van steunuitkering, de heer Rijlant, Dirk een bezoek zien brengen. De heer Rijlant, een man met een gedegen kennis aangaande leven en werken van zijn dorpsgenoten, was het niet onbekend gebleven, dat Dirk de laatste weken zonder werk was geweest, en evenwel zich niet bij zijn dienst had aangemeld voor werkloze uitkering, wat kort gezegd inhield, geen inkomen om in de nooddrift van zijn talrijk gezin te voorzien. Deze wetenschap, plus daarbij zijn niet verholen achting voor Dirk en zijn godvruchtige wandel, waren dan ook oorzaak voor de heer Rijlant, voor deze ongebruikelijke stap, om op de zaterdagmiddag Dirk te gaan opzoeken. Nadat de heer Rijlant Dirk had medegedeeld, dat hij als werkloze arbeider recht op steunuitkering had, daarbij de mededeling doende, dat hij de uitkering van de twee achterliggende weken bij zich gestoken had, om die meteen aan hem af te dragen, kwam Dirk, na eerst de heer Rijlant zijn erkentelijkheid te hebben betuigd voor zijn ongewone moeite, hem te vertellen, hoe de Heere deze weg voor hem had afgesloten, en dat hij in deze des

Heeren woord niet mocht verzaken, nog ongehoorzaam zijn. Nadat de heer Rijlant dit had aangehoord en wel begrepen had, dat verder aandringen vruchteloos zou zijn, vertrok hij met de toezegging aan Dirk, dat hij ten allen tijde een beroep op hem mocht komen doen, al was het nog deze avond. Het was dit bezoek waardoor Dirk, als tot het uiterste toe beproefd werd, en dat mede door zijn vrouw, die vanwege het afwijzen door Dirk, van de aangeboden uitkering; daar toch deze uitkering de zorgelijke toestand waarin het gezin verkeerde, als in een ogenblik zou hebben opgelost; niet naliet Dirk met bitt're klacht en verwijt te overladen. Het was vanwege deze huiselijke ellende, vergezeld met twijfelmoedigheid en vrees, met de duivel op de loer, om zulk een arme hoop en bestreden ziel in zijn sterke poten te trekken, en zo mogelijk te verblinden, dat Dirk in het donker van de winteravond de straat op ging, om in uiterste zielsverwarring zijn schrede te richten naar de woning van de heer Rijlant. Doch daarheen op weg zijnde, geschiedde het woord des Heeren ten andere male tot hem, zeggende: "gaat uit het midden van hen, reinigt u, gij, die de vaten des Heeren draagt". Het was dit woord van de grote Herder der schapen: "Die spreekt als machthebbende", waarmede Hij Zijn dwalend schaap, dolende in de woestijn van bestrijding en kleingeloof, van list en duivels geweld, kwam op te zoeken, om in herderlijke zorg, door versterkende genade en verlevendigend geloof, bij vernieuwing Dirk te leiden in het spoor Zijner gerechtigheid en sterkte, om door de kracht derzelve te mogen betuigen: "De Heere zal het voor mij voleinden". De waarheid van deze sluitrede des geloofs, mocht Dirk in de dadelijkheid ervaren, want als de zielsverkwikkende sporen van Dien gezegende Ruiters, zittende op het witte paard der overwinning, in hun nawerking nog mochten worden gevoeld, kwam ten tweede male het woord des Heeren tot hem, zeggende: "Trek met vrede op naar uw huis". Hierop zien we dan ook Dirk, in

gehoorzaamheid aan de stem des Heeren, zijn schrede richtte naar zijn huis, stellende alle zorg en noden van lichaam en ziel, alsook die van zijn gezin, in de hand van zijn Hemelse Vader.

Thuisgekomen, treft Dirk inplaats van een mismoedige en opstandige vrouw, een blijmoedige echtgenote aan, van wie Dirk alras het volgende verhaal te horen krijgt: wat er nou gebeurt is Dirk, da's haast niet te geloven. Je was denk nog geen kwartier weg, toen ik de buitendeur hoorde open doen, en toen ik ging kijken wie daar kon zijn, hoorde ik de stem van je broer, die tegen me zei: hier Francina, dit kan je wel gebruiken, en gelijk douwde hij dit bankbiljet in m'n hand, en meteen was hij weer vertrokken. Ik was zo verbouwereerd, en het ging alles zo snel in zijn werk, dat ik vergat hem een bedankje na te roepen. Wie had dat ooit kunnen denken, dat het nou je broer moest wezen, die, nadat jij anders bent gaan leven, nooit meer een voet bij ons binnengezet heeft, dat die nou moest komen om dit geld bij ons te brengen. Zeg Dirk, de winkels zijn gelukkig nog open, ik ga gauw naar het dorp om nog het één en ander voor morgen binnen te halen. Waarde lezer, zo vinden we in dit geschiedverhaal, zowel des Heeren goedheid, alsook Zijn alvermogen ons voor ogen gesteld, doende al wat Hem behaagd. Om nu niet met die van Kapernaüm, in het wonder te blijven steken, een wonder als het niet zo is, komen we dit verhaal met een aanvullend woord af te sluiten. Het was voor Dirk een groot wonder, dat de Heere in Zijn Vaderlijke zorg, op het late van de zaterdagavond, beurs en broodtrommel had komen te vullen. Het was voor Dirk een groter wonder, dat de Heere in Zijn vrijmacht daartoe zijn broer, die zich van Dirk had afgekeerd, had willen gebruiken. Doch het grootste wonder voor Dirk was: de onbezweken trouw van zijn Heere en Zaligmaker, gelegen en bewezen in Zijn dierbare woorden: "ga uit het midden van hen, gij, die de vaten des Heeren draagt", en

dat ter tijd, toen hij in kleinmoed en verstrikt in des duivels wargaren, op weg was naar de woning van de heer Rijlant, om uitkering. Gadeloos wonder, zover van het spoor der godsvrucht afgegleên, nochtans uit Zijn mond te horen: "Gij, die de vaten des Heeren draagt", en niet afgesneden van dat gezegend koninklijk Priesterdom, hetwelk is in Dien enige Hogepriester, de Heer Jezus Christus. We willen dit geschied-verhaal komen af te sluiten met een enkele dichtregel, die bijzonder identiek zijn aan dit zaterdagavond gebeuren, en welker inhoud aldus luidt:

*Ik liep daarheen in zorg en zonde.
Een duistere afgrond tegemoet.
Met felle vijanden in 't ronde.
En duizend strikken voor mijn voet.
Had Gij mij niet bezocht o Heer.
Ik waar al sedert lang niet meer.*

Waarde lezer, laten we de vermelde wederwaardigheden uit het leven van Dirk, nog komen aanvullen met een wel zeer ongewone gebeurtenis, die ons inziens duidelijk te kennen geeft, de zuiver bijbels-gerichte visie van Dirk, ten opzichte van – en oordeel over aanneming en toelating tot dienaar des Woords. Hiervan in het navolgende dan ook weergave gedaan.

Van de zijde van een elders woonachtig predikant, werd Dirk een verzoek gedaan, of hij genegen was hem eens een bezoek te willen brengen. Dirk hieraan gehoor gevende, verscheen op de daartoe afgesproken plaats en tijd. Na gebruikelijke kennismaking, werd door de leraar de reden van zijn verzoek Dirk bekend gemaakt, die gelegen bleek te zijn in het feit, dat hij, na al enige tijd in de Woordbediening te hebben gearbeid, de laatste maanden veelvuldig gekweld werd met aanvechting en bestrijding, aangaande zijn roeping

tot het leraarsambt. Nadat Dirk des leraars ontboezemingen had aangehoord, en wel begreep, dat van hem een antwoord werd verlangd, zeide tot hem: "eerwaarde broeder, naar mijn oordeel is er maar één middel, dat je mogelijk uit het dal van twijfel en verwarring zou kunnen uithelpen, en dat is, ernstig onderzoek te doen of uw roeping geschied is door het Woord en de Geest van Christus, of alleen op voordracht en oordeel van mensen". Naar aanleiding van dit antwoord, kwam Dirk uit des leraars mond te vernemen, dat een vijftal jaren geleden, het de Heere behaagd had, Zijn Zoon in Hem te openbaren, en door verenigend geloof zijn eigendom geworden. Het was vanwege die gezegende weldaad, dat zijn ziel vervuld was geworden met de begeerte Gods Woord te verkondigen, waartoe naar zijn gevoelen, de Heere in Zijn voorzienig bestel ook de weg gebaad had. Vanwege deze nadere verklaring van de leraar, kwam Dirk er op te wijzen, dat hij mogelijk hierin zichzelf misleid had, en wel door het feit, de dankbaarheid der ziel jegens Christus verlossende liefde, te houden voor een roeping van de Heere tot dienaar Zijns Woords, daar toch een ieder mens, wien het mag gebeuren, van dat heil in Christus deelgenoot te zijn geworden, het een lust en begeerte der ziel is, om de Naam des Heeren groot te maken en het heil Zijner gerechtigheid te verkondigen. Een ieder die dit begeren komt te missen, doet er goed aan zichzelf ernstig te onderzoeken of hij het zaligmakend-geloof in Christus deelachtig is. Niettemin hebben genoemde redenen in wezen niets gemeen met een ware Hemelse roeping. Immers wanneer de Heere een mens-kind komt te roepen en af te zonderen, om in Zijn wijngaard te arbeiden, vindt de Heere hem nog gewillig, nog bekwaam. Dit vanwege het feit, dat de Heere Zijn roeping doet vergezellen met indrukken van Zijn Heerlijkheid en Heiligheid, waardoor de ziel, ziende eigen onreinheid en nietigheid, als vervuld is met een heirleger van bezwaren en tegenredenen,

om te zijn: de mond Gods, en gezant van Christus' wege. Daarbij is hij bezet met een levendig besef van zijn onvermogen, om zijn geest, in de dingen die des Geestes Gods zijn, te richten of te schikken. Zulk een geroepene zegt met de Godsmán, Mozes: "Och Heere, wie ben ik, zend toch door de hand desgenen, dien Gij zoudt zenden". Weet zich met de Profeet Jesaja, "een man te zijn van onreine lippen", en betuigt met de Apostel Paulus: "Wie is tot deze dingen bekwaam". Het is in deze uiterst gevoelige krachteloosheid en onbekwaamheid, dat de Heere Jezus, in Zijn bekwaam-makende genade, zich openbaart in Zijn gezegende Almacht, zeggende: "Mij is gegeven alle macht in de Hemel en op de aarde", met daarnevens de dierbare belofte van Zijn permanente tegenwoordigheid, daarvan betuigende: "En ziet, Ik ben met u al de dagen tot de voleinding der wereld".

Eerwaarde vriend, ziedaar naar mijn gevoelen, een ware Goddelijke roeping u voorgesteld. Nu is het van tweeën één: of u behoort bij die enkeling, waarvan Elihu tot Job spreekt: één uit duizend, geroepen en uitgestoten door de Heere des oogstes, off tot die grote hoop: van duizend en één, wel van mensen geroepen, maar niet van God, waarvan de Heere spreekt, bij monde van de Profeet Jeremia, zeggende: "daar Ik hen niet gezonden, en hun niets bevolen heb, zullen zij dit volk gans geen nut doen". We besluiten dit gebeuren met toevoeging van de kanttekening betreffende de verklaring van de woorden: één uit duizend, welke aldus luidt: te weten, der vrome en trouwe leraars, die niet velen te vinden zijn, daarom worden zij gezegd, één uit duizend te wezen.

Daar we voor ditmaal het onderwerp: De stem der ouden, laten rusten, om later, als gelegenheid en genegenheid zich weer mogen aandienen daarmee verder te gaan, heeft het ons goed gedacht, het door ons te schrift gestelde, af te ronden met een sluitrede, die we aantreffen in een verhandeling over het stuk van heiligmaking, van de hand van de Eerwaarde

heer Th. Sheppard, die we hier laten volgen, en aldus luidt: Tot besluit hiervan, zal ik nog een zaak aan uw geweten voorstellen.

Neem eens aan, dat gij nu op uw sterfbed ligt, en uzelve hiermede troostende: dat gij uitverkoren en gerechtvaardigd waart, doch de Geest Gods uw geweten aantaste, en zeide: indien gij gerechtvaardigd zijt, zo zijt gij ook geroepen en geheiligd, 2 Thess. 2 vers 13, is dit wel waar met u? Wat zoudt gij antwoorden? Zegt gij, dat gij niet geheiligd zijt, het Woord en de Geest zullen getuigenis tegen u geven, en zeggen, dat gij dan ook niet uitverkoren noch gerechtvaardigd zijt. Zegt gij, dat gij het niet weet, en dat gij van de heiligmaking of de vruchten des Geestes niet veel werk maakt, zij zullen u weder antwoorden: hoe kunt gij dan zeggen, dat gij geroepen en gerechtvaardigd zijt? Want het is een waarheid zo klaar als de zon, dat niemand geroepen en gerechtvaardigd is, dan die ook geheiligd is, en degenen die niet geheiligd zijn, ook niet gerechtvaardigd zijn, Rom. 8 vers 29 en 30. Zeg nu eens, hoe gij vrede kunt hebben? Tenzij gij uw aangezicht steenhard maakt voor Gods eeuwige waarheid, of uw geweten geneest met een pleister, waarvan gij geen pijn gevoeld. Indien de Heere U ooit de zonde bitter gemaakt heeft, laat dan de heiligheid toch zoet wezen. Zo het volharden in de zonde u een bewijs geweest is van uw verdoemenis, och, laat de rijkdom der genade van Christus, door U te verlossen van de beklagenswaardige slavernij en macht der zonde, een klaar bewijs voor U wezen van uw zaligheid. O, dank God voor de minste mate van heiligmaking, bespot noch veracht deze Geest der genade niet heimelijk, gelijk velen in deze verbasterde eeuw beginnen te doen, zeggende: Gij ziet naar genadevruchten en bewijzen van heiligmaking en een heilige gestalte des harten, doch wat hebt gij eraan? O, laat het U boven alles toch dierbaar wezen. Ween omdat gij zo weinig hebt, doch dank God en Vader aller genade, voor dat weinige

wat gij hebt, en draag het als een sieraad om uw hals, wetende hieraan, dat gij uit God geboren zijt, maar dat de gehele wereld in het boze ligt, en zonder dit voor eeuwig verloren zal gaan. Heiligmaking zal u overvloed van zoete vruchten van vrede geven, en daarom wordt ze genoemd, een vreedzame vrucht der gerechtigheid, Hebr. 12 vers 11. Want vanwaar komen die kwellingen en gedurige twijfelingen aan Gods gunst in veler mensen geweten? Is hun verval en misleiding hiervan niet de oorzaak? Is het niet omdat zij stoutmoedig beginnen te worden in het zondigen, niet in vreze wandelen en derhalve niet in de vertroosting des Heiligen Geestes? Is het niet omdat zij sommige gekende zonden heimelijk troetelen en daarin onboetvaardig voortgaan? Is het niet omdat zij grotelijks bezet zijn met ongedode verdorvenheden, dat zij zulke angsten en verschrikkingen in hun geweten hebben? Wat was Hiskia's vrede, toen hij dacht, dat hij sterven zoude? Was het niet dit: "Gedenk Heere, dat ik voor Uw aangezicht in oprechtheid gewandeld hebt? Niet dat dit de grond van Uw vrede moet wezen, want dat is alleen de vrije genade in Christus, maar dit is er het middel toe. Het is een vervloekte vrede, die verkregen wordt door het oog naar Christus te wenden en nochtans zijn begeerlijkheden aan de hand te houden. Heiligmaking is het, wat u bekwaam zal maken tot Gods ge bruik. Een vuil en onrein vat deugt nergens toe, voordat het gereinigd is. God heeft geen behagen om zichzelf te verheerlijken aan een onheilig mens. Wat voor kracht gaat er van uw leven uit voor uw vrouw en kinderen, voor uw vrienden en omgeving, indien uw hart ongeheiligd blijft? Een weinigje heiligheid is bij uitnemendheid alles, springende tot in het eeuwige leven. Deze fontein zal niet ophouden te vloeien, maar het zal uw ziel en de hemel zelf, vervullen met overvloed van heerlijkheid, Joh. 4 vers 14. En ofschoon het zwak is, en dikwijls onderligt, en u geen volkomen macht en overwinning geeft over uw zonden,

weet nochtans, dat dit zwakke, gelijk het huis van David, sterker zal worden en eindelijk overwinnen zal. De Heere zal u niet verbreken, ofschoon gij dagelijks door uw zonde verbrijzeld wordt, totdat het oordeel tot overwinning komt, en de vorst dezer wereld geoordeeld zal worden, en uw ziel volmaakt zal zijn in de dag van de Heere Jezus Christus.

Och, of wij Uw geboon volbrachten.

Gena, o Hoogste Majesteit!

Gun door 't geloof in Christus krachten.

Om die te doen uit dankbaarheid.

NASCHRIFT.

Allereerst, ootmoedige dank toegebracht aan Dien gezegende Heere des huizes, Die in Zijn grote barmhartigheid en liefde jegens zondaren, een op de markt staande ledigganger, (Matthéüs 20) ter elfder ure heeft komen inhuren, om in Zijn wijngaard te werken.

In de tweede plaats, delen wij u mede, dat, zo het de Heere mocht believe, onze geestelijke en lichamelijke gezondheid te willen bestendigen, het in ons voornemen ligt, een praktische verhandeling te schrift te stellen, over de woorden van de Spreukendichter, "Het zachte woord breekt de beenderen"; en dit in aansluiting, alsook ter completering van ons onderwerp: "Buiten Jezus is geen leven"; waar ook van dit onderwerp gezegd moet worden: "de helft is mij niet aangezegd".

Tenslotte nog deze mededeling.

Mochten er lezers zijn, die met één of meerdere passage's moeite hebben en vragen oproepen; die geven ons dit vrijelij te kennen; en voorzeker; wanneer vraag of weerwoord niet ingekapseld is in Oud-vaderlijke citaten, (wat ons zou leiden in een doolhof van eigen meningen) doch Bijbels ingesteld; kan hij daarop beslist antwoord tegemoet zien.

de schrijver.